

10 ----- פְּרִשְׁת דְּבָרִים

10 ----- יום א'

10 ----- הַלְכוֹת

10 ----- מוֹסָר

10 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

11 ----- יום ב'

11 ----- הַלְכוֹת

11 ----- מוֹסָר

11 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

11 ----- יום ג'

11 ----- הַלְכוֹת

11 ----- מוֹסָר

12 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

12 ----- יום ד'

12 ----- הַלְכוֹת

12 ----- מוֹסָר

13 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

13 ----- יום ה'

13 ----- הַלְכוֹת

13 ----- מוֹסָר

13 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

14 ----- יום ו'

14 ----- הַלְכוֹת

14 ----- מוֹסָר

14 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

14 ----- פְּרִשְׁת וְאַתְחִנֵּן

14 ----- יום א'

14 ----- הַלְכוֹת

15 ----- מוֹסָר

15 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

15 ----- יום ב'
15 ----- הַלְכוֹת
15 ----- מוֹסֵר
16 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
16 ----- יום ג'
16 ----- הַלְכוֹת
16 ----- מוֹסֵר
16 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
17 ----- יום ד'
17 ----- הַלְכוֹת
17 ----- מוֹסֵר
17 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
17 ----- יום ה'
17 ----- הַלְכוֹת
18 ----- מוֹסֵר
18 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
18 ----- יום ו'
18 ----- הַלְכוֹת
19 ----- מוֹסֵר
19 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
19 ----- פְּרִשְׁתׁ יַעֲקֹב
19 ----- יום א'
19 ----- הַלְכוֹת
19 ----- מוֹסֵר
20 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
20 ----- יום ב'
20 ----- הַלְכוֹת
20 ----- מוֹסֵר
21 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
21 ----- יום ג'

21 ----- הַלְכוֹת

21 ----- מוֹסֵר

21 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

22 ----- יוֹם ד'

22 ----- הַלְכוֹת

22 ----- מוֹסֵר

22 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

22 ----- יוֹם ה'

22 ----- הַלְכוֹת

23 ----- מוֹסֵר

23 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

23 ----- יוֹם ו'

23 ----- הַלְכוֹת

24 ----- מוֹסֵר

24 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

24 ----- פְּרִשְׁת רְאָה

24 ----- יוֹם א'

24 ----- הַלְכוֹת

24 ----- מוֹסֵר

25 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

25 ----- יוֹם ב'

25 ----- הַלְכוֹת

25 ----- מוֹסֵר

26 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

26 ----- יוֹם ג'

26 ----- הַלְכוֹת

27 ----- מוֹסֵר

27 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

27 ----- יוֹם ד'

27 ----- הַלְכוֹת

28 ----- מוֹסֵר

28 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

28 ----- יוֹם ה'

28 ----- הַלְכוֹת

29 ----- מוֹסֵר

29 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

29 ----- יוֹם ו'

29 ----- הַלְכוֹת

29 ----- מוֹסֵר

30 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

30 ----- פְּרִשְׁתׁ שׁוֹפְטִים

30 ----- יוֹם א'

30 ----- הַלְכוֹת

30 ----- מוֹסֵר

31 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

31 ----- יוֹם ב'

31 ----- הַלְכוֹת

31 ----- מוֹסֵר

32 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

32 ----- יוֹם ג'

32 ----- הַלְכוֹת

32 ----- מוֹסֵר

32 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

32 ----- יוֹם ד'

32 ----- הַלְכוֹת

33 ----- מוֹסֵר

33 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

33 ----- יוֹם ה'

33 ----- הַלְכוֹת

34 ----- מוֹסֵר

34 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

34 ----- יוֹם ו' -

34 ----- הֶלְכוֹת

34 ----- מוֹסָר

35 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

35 ----- פְּרִשְׁתׁ כִּי תֵצֵא -

35 ----- יוֹם א' -

35 ----- הֶלְכוֹת

36 ----- מוֹסָר

36 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

36 ----- יוֹם ב' -

36 ----- הֶלְכוֹת

37 ----- מוֹסָר

37 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

37 ----- יוֹם ג' -

37 ----- הֶלְכוֹת

37 ----- מוֹסָר

37 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

38 ----- יוֹם ד' -

38 ----- הֶלְכוֹת

38 ----- מוֹסָר

38 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

39 ----- יוֹם ה' -

39 ----- הֶלְכוֹת

39 ----- מוֹסָר

39 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

40 ----- יוֹם ו' -

40 ----- הֶלְכוֹת

40 ----- מוֹסָר

40 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

41 ----- פְּרִשְׁת כִּי תָבוֹא

41 ----- יוֹם א'

41 ----- הַלְכוֹת

41 ----- מוֹסָר

41 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

42 ----- יוֹם ב'

42 ----- הַלְכוֹת

42 ----- מוֹסָר

42 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

42 ----- יוֹם ג'

42 ----- הַלְכוֹת

43 ----- מוֹסָר

43 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

43 ----- יוֹם ד'

43 ----- הַלְכוֹת

43 ----- מוֹסָר

44 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

44 ----- יוֹם ה'

44 ----- הַלְכוֹת

44 ----- מוֹסָר

44 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

45 ----- יוֹם ו'

45 ----- הַלְכוֹת

45 ----- מוֹסָר

45 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

46 ----- פְּרִשְׁת נְצַבִּים

46 ----- יוֹם א'

46 ----- הַלְכוֹת

46 ----- מוֹסָר

47 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

47 ----- יום ב'
47 ----- הַלְכוֹת
47 ----- מוֹסֵר
47 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
47 ----- יום ג'
47 ----- הַלְכוֹת
48 ----- מוֹסֵר
48 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
48 ----- יום ד'
48 ----- הַלְכוֹת
48 ----- מוֹסֵר
49 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
49 ----- יום ה'
49 ----- הַלְכוֹת
49 ----- מוֹסֵר
49 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
50 ----- יום ו'
50 ----- הַלְכוֹת
50 ----- מוֹסֵר
50 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
50 ----- פְּרִשְׁת וַיִּלְךְ
50 ----- יום א'
50 ----- הַלְכוֹת
51 ----- מוֹסֵר
51 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
51 ----- יום ב'
51 ----- הַלְכוֹת
52 ----- מוֹסֵר
52 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
52 ----- יום ג'

52	הַלְכוֹת
52	מוֹסָר
53	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
53	יוֹם ד'
53	הַלְכוֹת
53	מוֹסָר
53	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
54	יוֹם ה'
54	הַלְכוֹת
54	מוֹסָר
54	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
54	יוֹם ו'
54	הַלְכוֹת
55	מוֹסָר
55	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
55	פְּרִשְׁתַּת הָאֲזִינוּ
55	יוֹם א'
55	הַלְכוֹת
55	מוֹסָר
56	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
56	יוֹם ב'
56	הַלְכוֹת
56	מוֹסָר
56	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
57	יוֹם ג'
57	הַלְכוֹת
57	מוֹסָר
57	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
58	יוֹם ד'
58	הַלְכוֹת

58	מוֹסֵר
58	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
58	יּוֹם ה'
58	הַלְכוֹת
59	מוֹסֵר
59	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
59	יּוֹם ו'
59	הַלְכוֹת
60	מוֹסֵר
60	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
60	פְּרִשְׁתׁ וְזֹאת הַבְּרָכָה
60	יּוֹם א'
60	הַלְכוֹת
60	מוֹסֵר
60	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
61	יּוֹם ב'
61	הַלְכוֹת
61	מוֹסֵר
61	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
61	יּוֹם ג'
61	הַלְכוֹת
62	מוֹסֵר
62	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
62	יּוֹם ד'
62	הַלְכוֹת
62	מוֹסֵר
63	חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה
63	יּוֹם ה'
63	הַלְכוֹת
63	מוֹסֵר

63 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

64 ----- יוֹם ו'

64 ----- הַלְכוֹת

64 ----- מוֹסֵר

64 ----- חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

פְּרֻשַׁת דְּבָרִים

יֹוֹם א'

הַלְכוֹת

א. בְּרֵאשׁ חֲדוּשׁ אָב, נִהְגְנוּ לֶאֱכֹל בֶּשֶׂר לְכַבֹּד רֵאשׁ חֲדוּשׁ.

(מִזְרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ח, סְעִיף רֵלֵג)

ב. בְּשַׁבַּת אֵיכָה, אֶפְלוּ הוּא יוֹם ט' בְּאָב אוֹ ח' בְּאָב, לְכַבֹּד שַׁבַּת יִלְבַּשׁ מְלִבוּשֵׁי שַׁבַּת, וְכָל שֶׁכֵּן שְׁלֵא יֵאמֹר שׁוּם קִינָה. וְאֵם בְּמִקוֹמוֹ יֵאמְרוּ, הוּא יִמְנַע עֲצָמוֹ, כִּי קִדְשֵׁי שַׁבַּת חוֹסְמֵת כָּל מִינֵי אֲבָל קָטָן וְגָדוֹל. וְאֵנוּ בְּנֵי סִפְרָד הֵתֵר לָנוּ גַם תִּשְׁמִישׁ הַמְטָה כְּפִסְק מִרְן אֶפְלוּ אִם ט' בְּאָב בְּשַׁבַּת. וְגַם בְּסַעֲדָה הַמְפָסְקֵת בְּיוֹם שַׁבַּת קִדְשׁ, יֵאכֹל בֶּשֶׂר וְיִשְׁתֶּה יַיִן לְכַבֹּד שַׁבַּת, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה בְּשִׁ"ס (עִירוּבֵין מ"א ע"א תַּעֲנִית כ"ט ע"ב), אַךְ בְּסַעֲדָה הַמְפָסְקֵת בַּחֹל לֹא יֵאכֹל אֶלָּא תַבְשִׁיל אֶחָד וְתוֹ לָא. וְאִסוּר לֶאֱכֹל בְּיָצִים מְבוּשָׁלִים אֶפְלוּ הֵם בְּתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל, אִם אֵין מְנַהֵגוּ כֶּן כָּל הַשְּׁנָה לְשִׁים בְּמִין תַּבְשִׁיל זֶה בְּיָצִים, וְזֶה אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל הַבְּיָצִים וְהַתַּבְשִׁיל אִסוּר. וְאִינְסֵאלֵא"דֵה [סְלֻט] מֵיִרְק חֵי נוֹסֵף עַל הַתַּבְשִׁיל, עַל פִּי הַדִּין מִתֵּר, אַךְ יֵשׁ לְהַחֲמִיר.

(מִזְרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ח, סְעִיף רֵלֵד)

מוֹסֵר

יִזְהַר לְהַשִּׁיב שְׁלוֹם לְעַנִּי, כִּי אִם אֵינוּ מְשִׁיב, אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת ו' ע"ב) שֶׁהוּא גּוֹזְלוֹ, דְּכַתִּיב (יִשְׁעֵיָה ג, יד) גִּזְלוֹת הָעַנִּי בְּבַתִּיכֶם, וּפְרָשׁוֹ ז"ל הָעַנִּי קָרִי עֲנִיָּה [הֵינּוּ שְׁעוֹנָה "שְׁלוֹם"].

(צְפָרָן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קֶפֶד)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

אֵלֶּה הַדְּבָרִים - רְאִיתִי בְּגִלְיוֹן רֵש"י כ"י שֶׁכְּתֹב: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר" רְאִישֵׁי תַבּוֹת אֲמֹר לְפָנַי הַתְּלַמִּידִים, הָאוֹמֵר דְּבַר בְּפָנַי רַבּוֹ יִתְחַיֵּב מִיתָה, אֶלָּא שִׁטּוֹל רְשׁוֹת. עַד כָּאן דְּבָרָיו.

(נֶחֱל קְדוּמִים)

יום ב

הלכות

א. ליל ט' באב, יקרע סגור לבבו בקריאת איכה, אף הקינות יש מהם שטוב שלא לאומרם.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלה)

ב. יצטער מאד במשכבו, ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלו)

מוסד

לא יתקוטט עם בני ביתו, כי על ידי מריבה וקטטה בתוך ביתו, זה עני קרא לסטרא אחרא לשבת בית, ופוגם בשכינה כביכול.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפה)

חדוש על הפרשה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל - "אלה" ראשי תבות אבק לשון הרע, דבזה נכשלים כן, כמו שאמרו "רב בגזל ומעוט בעריות וכלן באבק לשון הרע". וזה רמז "אלה" אבק לשון הרע, "אל כל ישראל", דכולן נכשלים באבק לשון הרע. מפרשים.

יום ג

הלכות

א. כל מה שאסרו רבותינו זכרונם לברכה ב-ט' באב הוא עד הלילה, ואין להקל אחר חצות בשום דבר, רק שמקילין לנשים לסדר הבית קצת, וזה לקבוע בלבם אמונות הגאולה.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלז)

ב. גם פסוקי נחמה הכתובים בספר, במנחה אין למנוע אמירתה, כדי לקבוע בלב ההמון כי יגאלנו ה' ברחמיו, ויקיים לנו כל נחמות נביאיו בקרוב.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלח)

מוסד

לא יכנה שם רע לחברו, שיריד לגהנם ואינו עולה (בבא מציעא נ"ח ע"ב).

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפא)

חדוש על הפרשה

בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זָהָב (א.א.) - שם רמז מוסר עקבאי בן מהללאל: הסתפל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, מטפה סרוחה. ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך המלכים הקב"ה.

וזה אפשר לומר שרמזה משה רבנו ביום הוכח לישראל עמו, דליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא. וזה שאמר "בעבר הירדן", שם רמז להסתפל "מאין בא" מטפה סרוחה. וזהו "בעבר הירדן", תן דעתך במעבר הירוד אשר באת משם. דאשתני לגריעותא [שהשתנה לרעה], וכל מין גאווה בטלה היא תבטל. "במדבר בערבה", בו תרמז, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה, ארץ ערבה ושוחה, וביזה הסר משם כל מין תאוה וקמדה וקנאה וגזל ומאכלות אסורות ועריות, כי הכל הבל. "מול סוף", כלומר "לפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון". זהו מול חשוב נכח סוף במשלים שניא, שצריך אתה לעמד מול נכח פני ה'. ולא תימא דוקא הרשעים באין לדין, לא כי אלא "בין פארן ובין תפל", כלומר בין צדיקים ובין רשעים אלו ואלו באים לדין. וכנה לצדיקים בשם "פארן", שפרים ורבים בתורה ובמצוות כל ימיהם, ולרשעים פנם "תפל" מלשון טחי תפל, באפן, שפלם עומדין לדין, וצריך לחוס על נפשו שלא יתלכלך בדברים אסורים וישתמש במתנת המלך להכעיסו ח"ו. "ולבן וחצרות", אם יצא בדימוס מהדין, "ולבן", שהוא נקי מחשוף הלבן תורתו ומצוותיו, אז "וחצרות", נוטל חלקו וחלק חברו בחצרות אלו קינו. ואם לאו, "ודי זָהָב", שרומז לדין, כלומר הרבה דין וענש ארף.

(דברים אחדים דרוש טו)

יום ד

הלכות

א. אחר ערבית [של מוצאי ט' באב] והוא לילה, ירחץ כל ידיו ופניו, וילבש מנעלים של עור, ויברך ברכת הלבנה, שהוא זמן הראוי לבשר הגאולה ולברך הלבנה העליונה ולומר "דוד מלך ישראל חי וקיים".

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רלט)

ב. גם בליל עשירי ויום עשירי [באב], יצטער על שריפת ההיכל. ולא יברך שהחיינו ביום עשירי, כי אפלו בשבת בין המצרים לא היה מברך רבנו האר"י יצ"ל, וקל וחומר ליום עשירי.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רמ-רמא)

מוסר

הפריכה בבית היולדת, גורם סכנה לולד, ובבית חתן וכלה, גורם רעה חס ושלום.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפו)

חדוש על הפרשה

ה' אלוקיניו דבר אלינו בחרב לאמר - אפֿשֿר שְׁרַמְזָמָה שְׁאָמְרוּ: בְּכָל יוֹם בֵּית קוֹל יוֹצֵאת מֵהָר חוֹרֵב וּמִכְרָצֵת וְאוֹמְרֵת אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מְעַלְבוֹנָה שֶׁל תַּנּוּרָה וְכוּ'. וְזֶה שְׁאָמַר "ה' אלוקיניו דבר אלינו בחרב לאמר" לדורות, שֶׁבְּכָל יוֹם בֵּית קוֹל יוֹצֵאת מֵהָרֵי לְהַזְהִיר עַל יַעֲסֵק הַתַּנּוּרָה.

(נחל קדומים)

יום ה'

הלכות

א. יום ט"ו באב ירבה קצת שמחה, כי יש עלוי לשכינה, כמ"ש בזהר (ח"ב דף קל"ה), ויזהר להוסיף בתורה בלילה, כמ"ש רבותינו זכרונם לברכה (תענית לא.).

(מונה באצבע, סימן ח, סעיף רמב)

ב. על כל מצוה שחושב לאמר "בלי נדר". ועל דבר הרשות לאמר "אם יגזר ה'". ואם עשה והצליח או הרווח, לאמר "עשיתי או הרווחתי בחסדיו יתברך ועזרתו".

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קע)

מוסר

לא יפחיד לתינוק לומר "קלב קח אותו" וכיוצא, כי סטרא אחרא נקרא בשמות פאלו, והוי כנותן לו רשות לבוא לקחת התינוק. ושמעתי מאדם גדול מעשה נורא בזה.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפט)

חדוש על הפרשה

ואצוה את שפטיכם בעת ההוא לאמר שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו - אפֿשֿר לְרַמְזָמָה שְׁאָמְרוּ בְּחוֹשֵׁן מִשְׁפָּט (סימן רנ"ג) שְׂכִיב מִרְעָה שְׁאָמַר נְכֹסִי לְטוֹבְיָהּ וּבְאוֹ שְׁנֵי טוֹבְיָהּ, תִּלְמִיד חֲכָם קָדִים, אוֹ שָׂכָן, אוֹ קְרוֹב. וְזֶהוּ שְׁאָמַר "לאמר שמוע בין אחיכם" לאחד מהם ולא נודע למי, אִז "ושפטתם צדק בין איש", דהינו צדיק וחקם.

(פני דוד)

יום ו

הלכות

א. המספר שבח אדם בחכמה או עשר או בנים וכיוצא, חב לברכו שלא ישלט בו עין הרע, ואם נותן עין הרע בחברו, כן ינתן בו, מלבד ענישו יעלה באשו.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קעב)

ב. ידרש שלום כל אדם, הכל לאתווי [לרבות] שונאו.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קפ)

מוסר

"ונרגן מפריד אלוף" (משלי טז, כח), כגון שאומר פלוני שדבר כן כיון לרעה, או לרמז זה, וכיוצא. ופרשו ז"ל "מפריד אלוף" הינו מפריד אל מדת חסד מאלהים גימטריא פ"ו, ומעורר הדינין ומסלק הרחמים, וגחלים חותה על ראשו.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קעז)

חדוש על הפרשה

ואצוה את שופטיכם בעת ההיא לאמר - אפשר לרמז במה שאמרנו ז"ל ל שהדין בעת הדין יראה כאלו גהנם פתוחה תחתיו, וכן ראשי תבות "את שופטיכם בעת ההיא לאמר" - "להב אש", שישער להב אש גהנם שפתוחה תחתיו.

(פני דוד)

פרשת ואתחנן

יום א

הלכות

א. דברים שבכתב, אי אתה רשאי לאומרם על פה, ואם שגור בפיו מתר (סימן מ"ט ועין ברפ"י יוסף).

(קשר גודל, סימן ז, סעיף טו)

ב. להוציא אחרים ידי חובה, אף אם שגור, אסור לומר על פה (ברפ"י יוסף שם).

(קשר גודל, סימן ז, סעיף טז)

מוסד

אוי לוי ולנפשו העלובה לעושה מצות או נותן צדקות בשביל שיכבדוהו בני אדם, והוא מאותם שאומרים נעשה לנו שם, וכמו שהאריכו בזהר הקדוש (ח"א כ"ה ע"ב, זהר חדש יתרו) ובתקונים.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף ק"צ)

חדוש על הפרשה

ואתחנן אל ה' - פירש רש"י בריש סדרין: "ואתחנן" אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מהמקום אלא מתנת חנם, לפי שאמר לו "וחנתי את אשר אחן", אמר לו בלשון "ואתחנן". עכ"ל. ויש להעיר דשנינו "היו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס", ומה שבח הוא זה למשה רבנו ע"ה דודאי כל מעשיו לשם שמים דוקא ואיך יתלה במעשיו?

ויש לומר, דאף על פי שעובדים שלא על מנת לקבל פרס, מכל מקום יכולין לבקש סתם בקשתם, אף משה רבנו עליו השלום פירש שהוא מבקש מתנת חנם בסוג "וחנתי את אשר אחן".

ועוד אפשר לומר במה שאמרו המפרשים דכשעושים יתר על חיובם או בגמילות חסדים בחלק שהוא טוב לבריות, שרי על מנת לקבל פרס, והינו רבויא [וזה החדוש] דאף דמתחסדים עם קונם לעשות יותר מחיובם, וכן מרבים להטיב עם חבריהם, ואפלו הכי אינם תולין במה שיכולים לתלות ומבקשים מתנת חנם.

(ראש דוד)

יום ב

הלכות

א. זמן תפילה עם הנץ החמה, דכתיב (תהלים עב, ה) "יראוהו עם שמש" (סימן פ"ט).

(קצור גודל, סימן ז, סעיף א)

ב. אם התפלל משעה שעלה עמוד השחר והאיר פני מזרח, שהוא שעה וחמש קדם עלות השמש, יצא (שם).

(קצור גודל, סימן ז, סעיף ב)

מוסד

לא יפתח פיו לשטון, פי יש ספנה. ובפרוש אמרו בזהר הקדוש דאפילו אם הוא הדיוט, בזה דבריו עושין פרות, ורעה תבא עליהם של שונאי ישראל.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קצא)

חדוש על הפרשה

אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה וְגו' - שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם חַכְמֵי קַאֲשֻׁטִּילְיָא שְׁפָרְשׁוּ בְּמָה שְׁאָמְרוּ דְלַמְדוּ לְמִשְׁה רַבְּנֵי בְּשָׂמִים דְּכָשִׁי תְּפִלָּל וּבְלִשׁוֹן תְּפִלָּתוֹ יֵאמֵר שְׁנֵי תַבּוֹת "נָא" מִתְּקַבְּלַת הַתְּפִלָּה, וְזֶה שְׁאָמַר "אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ". וְעַתָּה הַתְּחִיל לִזְמַר "אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה", וְהָיָה דַעְתּוֹ לִזְמַר עוֹד הַפְּעַם "נָא", וְלִכְּנֵן אָמַר לוֹ הַקָּב"ה "רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דְּבִיר אֵלֵי עוֹד בְּדַבְּרֵי הָזֶה", שְׁלֵא תֵאמַר "נָא" פְּעַם אַחֲרַת. עַד כָּאן שְׁמַעְתִּי. וְאַחַר זְמַן רַב רָאִיתִי שְׂרֵשׁ הַקְּדָמָה זֶה בְּסוֹף סֵפֶר "מֵאֲמַר מְרַדְּכִי" (סוֹף הָאֲזִינוּ) שֶׁהַתְּפִלוֹת שְׁנַמְסְרוּ לְמִיכָאֵל פְּסוּק צָרִיךְ בְּדִיקָה, וְלֵא אָמַר "אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ", דְּשְׁנֵי פְּעַמִּים גִּימְטְרִיא "מִיכָאֵל". וְשֵׁם פְּרֵשׁ פְּסוּק זֶה "רַב לָךְ" הַמְּדַבֵּר. עֵינֵי שָׁם בְּאֶרְזָה. וְעַתָּה שְׂרָאִיתִי שְׂרֵשׁ הַהַקְּדָמָה יֵשׁ לְפַקְפֹּק בְּדַבְּרֵי וְצָרִיךְ יָשׁוּב.

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. לא יתפלל במקום פרוץ, כי כאשר יתפלל במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר (סימן צ').

(קטור גודל, סימן ז, סעיף ז)

ב. במקום שנעשה לו גם ונצול מהסכנה, אף שהוא פרוץ, מתר להתפלל (הרב המגיה בשלמי צבור דף נ"ח ע"ב).

(קטור גודל, סימן ז, סעיף ח)

מוסר

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ח): גמירי אין יצר הרע שולט כלל במה שעינים אינן רואות. ואמרו ז"ל (עין ספר חסידים סימן ט' וספר היראה לר"י): אין לה דבר עומד בפני התאוה כעצימת העין.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קצג)

חדוש על הפרשה

וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם - שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹת יֵשׁ לְכַעַס, וְכָלֶם עַל שֵׁם הַמַּעֲשֶׂה: כַּעַס, זַעַם, עֲבָרָה, חֲרוֹן, חֲמָה, קֶצֶף, רִגְזָה, רִגְזָה מְרַגֵּז כָּל גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם. כַּעַס (אוֹתִיּוֹת) "עכס" הוּא אָרֶס. זַעַם שֶׁכָּל גּוֹפּוֹ מְזַדְעָזַע וְנִרְתַע בְּכַעַס וְזַעַם נּוֹפְלֵת עָלָיו. אֵף עָלָה עֲשׂוֹן אָפּוֹ. עֲבָרָה מַעֲבִירוֹ מִדַּעְתּוֹ וּמִדַּעַת קוֹנוֹ. חֲרוֹן שׁוֹרֵף כָּל גּוּף הָאָדָם כְּאֵשׁ בּוֹעֵרָה (עֵינֵי רֵשׁ"י שְׁמוֹת טו, ח: כָּל חֲרוֹן שֶׁבְּמִקְרָא לְשׁוֹן שׁוֹרֵף). חֲמָה שְׁמַחְמֵם כָּל גּוֹפּוֹ. קֶצֶף דְּבַר שְׂאִינוֹ לְכֻלּוֹם כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי הַמַּיִם פְּרוּשׁ זֹהֲמָא.

"וַיִּתְעַבֵּר" עֵבֵר עַל מִדַּתּוֹ הַתְּרוּמָה, כִּי זַעַמוֹ רָגַע וְעַתָּה לְזְמַן אֶרְזָה. רַבְּנֵי אֶפְרַיִם ז"ל.

(נחל קדומים)

יום ד

הלכות

א. בשעה בין האיננות רשאי להתפלל. עוברי דרך מתפללים בשעה בכל גוונא (הרב מגן אברהם).

(קטור גודל, סימן ז, סעיף ט-י)

ב. מקום מקף מחצות, אף שאינו מקרה, שפיר דמי (ברפי יוסף שם סימן צ').

(קטור גודל, סימן ז, סעיף יא)

מוסד

כל המחליף בדבורו כאלו עובד עבודה זרה, וילפי לה רבותינו (סנהדרין צב). מגזירה שוה.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף צד"ק)

חדוש על הפרשה

ולא שמע אלי - אפטר במה שאמרו ז"ל שגזר לסתם כל השערים שלא תפנס תפלת משה רבנו ע"ה, וזה שאמר "ולא שמע אלי", שגזר שלא יקבלו תפלת.

(נחל קדומים)

יום ה

הלכות

א. אין ראוי לקרא בשם "אדם" או "נח" או "שם" ו"עבר", דאין להעלות שם אלא מאברהם ואילן, והנקרא בשם "יפת" וכיוצא מאשר קדמו לאברהם, אינו בכלל מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו. הרב המבי"ט (ח"א סימן רע"ו). ותמה עליו הרב כנסת הגדולה שהרי מצינו ר' בנימין בר יפת וכיוצא. יש להעיר מעקבא בן מהללאל, והעולם אין נזהרים בזה קראו בשמותם "אדם", "נח" וכיוצא (עין שו"ת יוסף אמין סימן י"א אות ג').

(ברפי יוסף יו"ד סימן רסה אות ו)

ב. יש מקומות שאין קורין אחר שמות החיים, אלא אחר שפבר מתו. ספר חסידים סימן ת"ס. וכתבו סימן "קראו בשמותם עלי אדמות". ולכל המנהגים, אין אדם קורא בנו בשם עצמו, אבל ראיתי במקום אחד על דרך משל יהודי שמו "מרדכי", וקרא שם בנו "מרדכי", והיה זר בעיני מאד.

(ברית עולם על ספר חסידים שם)

מוסד

שם היא הנשקמה, כמ"ש מהר"ם די לונזאנו ז"ל במעריך במ"ש רבותינו זכרונם לברכה שמו של משיח. ע"ש שפרש שהיא נשמתו. וכ"פ הרמז ז"ל בהגהות כ"י דהשם היא הנשקמה, ובזה פרשתי מאמר רבותינו זכרונם לברכה דאמר הקב"ה למלאכים שיקראו שמות, ולא ידעו, ואמר לו לאדם הראשון וקרא שמות. ולכאורה יפלא מה חכמה זו לחבר קצת אותיות ולעשות שם? אמנם הענין הוא, דבשם רמזו שרשי נשמתו בעולמות ובמדת העליונות, ומלאכי השרת לא ידעו זה, ואדם הראשון ידע כל נברא האין אחוז בין בצד הקדשה בין באפן אחר, והיה קורא השם כפי מה שהוא נאחז למעלה, ואחר זמן ראיתי בתקוני הזהר (דף פ"ה ב') דאמרו שם: "ויקרא האדם שמות" דקרא לכל צבא דלעילא בשם ידע ובדוגא ידיעא לאשתמודעא לכל חד מאתר דאתנטיל. עלן לבי.

(דבש לפי מע' ש' אות כ')

חדוש על הפרשה

ואתם הדבקים וגו' - כתב רבנו שמשון בגימטריאות שהביא הש"ך סוף פרשתינו, "דבקים" גימטריא "יוסף", שתהיו דבוקים בה' כשם שיוסף דבק בה' תמיד. עין שם. ולדרכינו הפינה "ואתם הדבקים בה'", אז תנצלו (מקטרוג) חטא (מכירת) יוסף על ידי הדביקות בה'. ולרמז זה "יוסף" גימטריא "דבקים", כי כשישראל דבקים בה', ינצלו מחטא יוסף. והנה הנם תרי טעמי שישאל נקראו על שם יוסף, להעירנו שצריך לשמור שבת להנצל מחטא יוסף, וגם שתמיד נהיה כיוסף דבקים בה' יתברך.

(כסא דוד דרוש כד)

יום ו

הלכות

א. אגב אמר, איש אשר שמו "אבא", וכלי עלמא זה שמו אשר יקראוהו "אבא", והוא נכר לכל בשם זה, נראה דאסור לבנו לקרותו "אבא", אף על גב דאילו היה לו שם אחר, מתר לבן לקרותו "אבא", ואדרבה מכבדו וקורא אותו "אבא" לשון חשיבות. אביו זה שהרגל שמו בכי כל, והכי קרא ליה "אבא", נ"ל דאסור לקרות לו לאביו "אבא".

(שם הגדולים מע' אבא)

ב. "בן ציון". ראיתי שכתב אהד קדוש בכ"י משם ירושלמי שמי שמתיים בניו, יקרא לבנו אשר ילד לו "בן ציון" ויחיה.

(שם הגדולים בקו"א מע' ב')

מוסד

ואמאי קרו ליה "נחום איש גמ זו" וכו' גם זו לטוב (תענית כ"א). שמעתי פי בדיק בשמיה, הלא תראה "נחום" גימטריא "גם זו לטוב" עם הפולל. ומכאן תראה פי מן השמים מזמינים השם בפי אבי הנו, וזו רמוז כל ענינו.

(כפר לאדן מס' תענית)

חדוש על הפרשה

חכמתכם ובינתכם לעיני העמים - ראשי תבות "חולה", כי כל העוסק בתורה פניו מכוונתם כחלה, לפי שהתורה מתנשת פחו של אדם. רבנו אפרים ז"ל. וקשה הוא גברא רבא, אז חכמת אדם תאיר פניו, וכמו שזמר לרבי יהודה בנדרים (דף נ') פניו דומים וכו'. וזהו "חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", שיאיר פניכם מאירות. וימתק במה שאמרו דגברא רבא נקראת התורה שלו, והוא אמרו "חכמתכם ובינתכם". ודו"ק.

(נחל קדומים)

פרשת עקב

יום א

הלכות

א. ואחר שלשים יום יפדנו מיד וכו'. במצרים נוהגים לפדות בליל ל"א, והרב גנת ורדים השב"ח השבי"ח מנהגם בשו"ת (יו"ד פ"ל ו'). וכתב שם דאם עושין הסעדה בלילה, שפיר דמי, ואם ירצו יעשוהו ביום.

(ברכי יוסף יו"ד סימן ש"ה אות י"ד)

ב. אם היה חלי לתינוק, ולא מלו אותו, ובזמן הפדיון עדין הוא חולה, פודין אותו קדם המלה, וכמ"ש בספרי הק' "חיים שאל" (ח"א סימן ל"א). והכין חזינא לגאון הרב ב"ח בתשובות החדשות (סימן נ').

(שו"ת טוב עין סימן ח"י אות ק')

מוסד

פדיון הנו, מסרת בדינו מפי זקנים שקבלו מהקדמונים כי איש אשר יקים מצות פדיון בנו הבכור פדיון, ויתן ה' סלעים לפהו בשמחה, והיו לו לגמרי, שלא יחזיר הפהו שום דבר בשום אופן, יהיה בטוח שהילד יחיה וינצל מפגעי חליי הילדים ויגדל והיה לאיש.

(מדבר קדמות מע' פ' אות י')

חדוש על הפרשה

היום לעשותם. והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם וכו' - אפטר במה שאמרו עשה מצוה אחת קנה לו סניגור אחד, ונברא מכל מצוה מלאך, וכמו שאמרו בזהר, ונקרא על שם המצוה כמו שפרשו המפרשים, והוא מרבה פרשת נשא בפסוק - 'למה זה תשאל לשמי' והוא פלאי, שנקרא המלאך על שם הנזירות שנאמר בו "איש כי יפליא". וזהו שנאמר "היום לעשותם" ולמחר לקבל שכרם, "והיה עקב" - בסוף, "תשמעון" למלאכים הנבראים על ידי המצוות ונקראים על שמם, וזהו "תשמעון את המשפטים", כלומר שישמעו המצוות, ודבר ידברו הם עם המצוות, וישמעו למאמר המצוות כלומר למלאכים שנקראים על שם המצוות. "ושמרתם ועשיתם אותם", דבשמירתם עושים אותם ממשי שנבראים מלאכים. "ושמרתם" וכו'.

(פני דוד)

יום ב

הלכות

א. אין האב יכול לפדות על ידי שליח (רמ"א). עין ברפי יוסף דכתבתי דכמה חולקים יש על זה רבוי כמו רבו. ועין בשו"ת פני אריה חדש (סימן מ"ד) שכתב דכהן אינו יכול להיות שליח, והשליח לא יברך שהחיינו. ע"ש.

(שיורי ברכה שם אות ג)

ב. ואם חל יום ל"א להיות בשבת, ימתין עד יום א'. היכא דיש לתינוק כ"ט י"ב תשצ"ג קדם השבת, כתב הרב ב"ח דפדהו קדם השבת (דמקרי פבר חדש), וכן הספיק הרב ש"ך (ס"ק י"ט), אף הרב פנים מאירות דחה דברייהם. גם הרב מגן אברהם (סימן של"ט ס"ק ח') דחה דברייהם, וגם הרב פרח מטא אהרן חלק על הרב ב"ח וש"ך, והעלה דאף אם עשה פן בדיעבד, יש לחזור ולפדותו אחר השבת, ולא יברך. וכן עקר. ארע יום ל"א ביום טוב א' דראש השנה, לפי המתבאר מדברי האחרונים הדבר ברור שיפדהו ביום צום גדליה, ויעשה הסעודה בליילה אחר התענית. פדה את בנו, ונתחייב לתת לכהן ה' סלעים, ונותן משכון עליהם, אין בנו פדוי, דמשכון אינו אלא הבטחה בעלמא ובפדיון נתינה אלימתא בעינו [נתינה חזקה צריך].

(ברכי יוסף שם אות טו-יז)

מוסר

אשריו מי שיוכל להתענות על חטאתיו. ורבו סגלות התענית, ומהם פי הסטרא אחרא אין בה פח לדבק במי ששרוי בתענית.

(צפון שמיר, סימן יא, סעיף קצו)

חדוש על הפרשה

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן - רבותינו זכרונם לברכה אמרו בדברים רבה: "שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל", מֶה רָאָה לֹאמֹר כָּאֵן שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל? רַבְּנָן אָמְרִי לְמַה הִדְבֵּר דּוֹמָה, לְמַלְךְ שֶׁקִּדַּשׁ מִטְרוֹנָה בְּשֵׁתֵי מְרַגְלִיּוֹת, וְאַבְדָּה אַחַת מֵהֶם, אָמַר לָהּ הַמֶּלֶךְ, אַבְדָּת אַחַת שְׁמִרֵי הַשְּׂנֵיָה. כֶּן קִדַּשׁ הַקֶּבֶ"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנַעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע. אַבְדּוֹ "נַעֲשֵׂה" שֶׁעָשׂוֹ הִעֲגֵל, אָמַר לָהֶם מִנְּשָׂה שְׁמִרוֹ "נִשְׁמַע", הִנֵּי "שִׁמְעֵי יִשְׂרָאֵל". עכ"ל. וְאַפְשָׁר שֶׁזֶּה רִמְזָה הַכְּתוּב "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן", כְּלֹאמֹר הַשְּׂכָר הַנִּשְׁאָר לָכֶם הוּא "תִּשְׁמַעוּן", דְּהֵינּוּ "נִשְׁמַע".

(פְּנֵי דָוִד)

יום ג

הלכות

א. אִם בְּעַד הַחֲלוֹן בֵּיתוֹ רוֹאֵה קְבָרֵי יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גֵּב שְׂיִישׁ ל' יוֹם שְׁלֹא הֵלֵךְ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, כְּשִׁילֵךְ אֵינוֹ מְבָרָךְ.

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף סִימָן רַכֵּז אוֹת ד)

ב. נִתְחַדַּשׁ בּוֹ קָבֶר וְנִתְנַסַּף, צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֵף בְּתוֹךְ ל' יוֹם. בְּרַךְ עַל קְבָרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְתוֹךְ ל' יוֹם הֵלֵךְ לְעִיר אַחֶרֶת וְרָאֵה קְבָרֵי יִשְׂרָאֵל אַחֵרִים, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ.

(שֵׁם אוֹת ה-ו)

מוסד

עַל יְדֵי תַעֲנִית יָבֵא לִידֵי עֲנוּהַ, כִּי יִפִּיר מֶה הוּא הָאָדָם, דְּבִמְנִיעַת מַעַט פֶּת יוֹתֵשׁ כּוֹחוֹ.

(צַפְרֵן שְׁמִיר, סִימָן יא, סְעִיף קצז)

חדוש על הפרשה

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמַעוּן - אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה אִם הָעֵבְרוֹת קְלוֹת שְׁאָדָם דִּשׁ, פְּרִשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים הַסִּיגִים, וְהֵם עָקֶר גָּדוֹל כִּי בָּזָה יְהִי כָּל הַמְצוֹת שְׁמוֹרוֹת, וְאִם לֹא יִפְגַּע בְּעֵיקֶר וּמְרַעָה אֶל רַעָה יֵצֵא.

(חֲדָרֵי בְטוֹן)

יום ד

הלכות

א. בגלילותינו ארץ הצבי וקצת מטורקיא"ה [מתורפיה], וכן בערי אשכנז ופולין, כלן מברכין [ברפת החמה]. והמקום שאינם מברכים, צריך שיהיה להם בקבלה, שרבי המקום הקדמונים קדם מרן ומור"ם, מפני הפרוש האחר הסכימו שלא לברך, ובזה נאמר "אל תטוש תורת אמה".

(שו"ת טוב עין סימן חי אות נח)

ב. אם הענינים מכסים השמש, מדינא יכול לברך בשם ומלכות, אך על הצד היותר טוב, בלא שם ומלכות. הרב פנים מאירות (ח"ב סימן ל"ח).

(ברכי יוסף סימן רכ"ט אות ג)

מוסר

השרוי בתענית אינו בא לידי נסיון, כי השם יתברך רואה שהוא מנסה עצמו בתענית. נקרא גבור הכובש את יצרו, וראוי שתשרה עליו שכינה. אין לו מקטרג ותפלתו נשמעת. אם חייב פורין, הוא מראה שמקבלם מאהבה. יש מלאכים שאינם יכולים לעלות אלא בכח תעניות בני אדם. והוא סוד הקרבן, וקלבו ודמו החלו עולין לריח ניחוח, כמו שהאריכו בזהר הקדוש פ' שמות (דף כ' ע"ב). כל המעלות האלו ויותר מהמה שכתבו ז"ל כאשר תראה בספר אור צדיקים (פי משם ושאר ספרי מוסר ומרבותינו זכרונם לברכה לקטתי פנינים בקונטרסים אלו), הינו אם בתענית יפשפש במעשיו ויחזר בתשובה ויתענה לכפרה.

(צפון שמייר, סימן יא, סעיף קצח-רד)

חדוש על הפרשה

אבניה ברזל ומהרריה תחצב - ראשי תבות "אבות". "ברזל" נוטריקון בלהה רחל זלפה לאה, דבזכות האבות והאמהות הנה לה כל זה. רבנו אפרים ז"ל.

(נחל קדומים)

יום ה

הלכות

א. היוצא לדרך, יתפלל תפלת הדרך. נראה דהוא הדין אם הוא מפרש בים, שיאמר תפלות הים ברחמימה פעם ראשונה כדין ההולך בדרך.

(ברכי יוסף סימן ק"י)

ב. אם לן במקום ישוב, שחייב להתפלל שם ח"י, כשיצא למחר לדרך צריך להתפלל תפלת הדרך, דהוי כאלו עתה יוצא בתחלה, ואם לא לן במקום ישוב, או שהיו הולכין בימים ובלילה, פעם ראשונה יברך ויחתם ובשאר הימים יברך ולא יחתם. הרדב"ז בתשובה כ"י (סימן ב' אלפים קע"ו). ולפ"ז בירודי היס לא יברכו בחתימה, אלא יומא קמא, ובשאר הימים מספק יברכו בלא חתימה פנ"ל.

(ברכי יוסף סימן קי)

מוסד

פונת הלוגיה שמלוגה לרעהו ההולך לדרך לשלום, היא ללואות השכינה עמו, וכמ"ש בזהר הקדוש. ולכן צריך שיהיה שמח כי השכינה נקראת "שמחה". וכתבו ז"ל דטוב שיהולך לדרך יתן צדקה קדם שיסע, דכתיב "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו". וטוב שבעת הלוגיה יאמרו חדוש בתורה, על דרך מה שאמרו ז"ל "אל יפטר אדם, מחברו אלא מתוך דבר הלכה", וטעם הוא בשכינה, וכן "הלכה" אותיות ה' פלה, וכן על ידי חדוש בתורה, גורם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

(דב"ש לפי מע' ל' אות ו')

חדוש על הפרשה

ואת כל היקום אשר ברגליהם - רמז כי עקר ההתקוממות נגד היצר הרע הוא "אשר ברגליהם", בעברות שאדם דש בעקביו, וזהו "אשר ברגליהם".

(חברי בטון)

יום ו

הלכות

א. שבת שלפני ראש חודש, מכריזין ראש חודש, ואומרים גסח "יהי רצון" הכתוב בסדורים, וגם לפני חודש אב מכריזין זולת ראש חודש תשרי שאין מכריזין, דכתיב "בפסח ליום חגנו". החגנים שלפני חודש אב, אומרים מחדש חודשים וכו' בקול קינה, ומאריכים בזה לקבץ כל הנוסח, לא יפה עושים לעורר בשבת בכי יגון ואנחה.

(לדוד אמת סימן כ"ד)

ב. בשנה מעברת בשבת שלפני ראש חודש, יכריז "בסימן טוב יהא לנו ראש חודש אדר ראשון", ובשני יאמר "אדר שני". ויש נוהגים לומר בראשון ["אדר"] סתם ובשני אדר [שני].

(לדוד אמת סימן כ"ד)

מוסד

החי יתן אל לבו ומחשבתו דבר מראשיתו, תחלת יצירתו והנחתו ומהותו ואיכותו, שבתו וקימתו, שבתו ומשענתו, מיום היותו, מה חובתו לעבד עבודתו בגופו ונשמתו ליוצר הכל, אין חקר לתבונתו ואין פוט"ר אותו.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף רח)

חדוש על הפרשה

וכל היקום אשר ברגליהם - היצר הרע נקרא "רגל" כמו שכתב בספר "זרע ברך" (חלק ג) על ברכות (דף ל"ו) ש"הוא תמיד מרגל לאדם, וצריך כל ההתגברות והזריזות לקום נגדו, וכל אשר יעשה בקרב כל ישראל לשם כל ישראל. ועוד פשיבוא משיח צדקנו, נקומה ונעלה בית אל, כמו שנאמר (בראשית כ"ט) "וישוא יעקב רגליו", משהובטח ונתבשר בשורה טובה, נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת (ב"ר שם), וכן פשיבוא אליהו הנביא ז"ל קימה תהיה לנו, "היקום אשר ברגליהם" בקרב כל ישראל, ויבנה בית קדשנו ותפארתנו במהרה בימינו אמן.

(חדרי בטן)

פרשת ראה

יום א

הלכות

א. נהגו למכר המצוות בשבתות וימים טובים. בזמן מכירת המצוות, טוב וישיר שלא לשוח בבית הפנסת, וילמוד מצמורים אם בעל נפש הוא.

(לדוד אמת סימן ב אות א)

ב. אין להתקוטט בעבור שום מצוה.

(שם אות ג)

מוסד

ובכן, חרדה ילבש וכל עצמותיו יאחזמו רעד, כי לא נברא כי אם לעבד את בוראו, רק כי אי אפשר לגוף בלי מחיה ומזון וכסוי למלבש וכיוצא מצדפי הגוף, ומתיר להתעסק לבקש מחייתו, אך לא נברא ליגע להעשיר, וכל היום והלילה עד חצות טרוד בפועליו ועסקיו וסחורותיו, כי עקר מה שנוברא הוא לעבד בוראו, אלא שהוא יתברך חפץ למען צדקו שישתדל להחיות הגוף, כי מפלעדי זה אי אפשר לעבד עבודת עבד. ומאחר שכן איך יעשה הטפל עקר והעקר טפל, כי כל ימיו ושנותיו יוציא בעמלו אשר עמל במשא ומתן וטיילים וכיוצא, אשר לא נברא לזה, והוא הטפל. והעקר שנוברא לתורה ומצוות. וסדר עבודה, ישליך

אדם אחר גוּו. ואדם לא זכר מתורה ומצוות כָּלָל, כָּאֵלּוּ כָּל מַה שֶׁנִּבְרָא וְטָרַח כְּבִיכּוֹל בְּיַצִּירְתּוֹ וְאֲשֶׁר הוּא מְשַׁפֵּיעַ לוֹ חַיִּים תְּדִיר, הוּא בְּעֵבוֹר שְׂשִׁיטָא וְיִטְיֵיל. וְזֶהוּ דְבַר שְׂאִין הַשֶּׁכֶל מְקַבְּלוֹ כָּלָל, כִּי כָּל אֲשֶׁר יִחַפּוּ בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וְיִהְיֶה חֲרִיף גָּדוֹל וּבְקִי בְּסִחּוּרוֹת וְחִלּוּפֵיהֶן וְשִׁינּוּיֵיהֶן, אִין בְּזֶה שׁוּם עֲבוּדָה לְבוּרָא יִתְבָּרַךְ, וְזֶה כָּל פְּרִי הַסִּחּוּרוֹת, וְכֵן הַטָּרַח הַזֶּה לְאַסֵּף הוּן וְעֲשֶׂר וְלִהְיוֹת לוֹ שֵׁם עַל פְּנֵי חוּץ כִּי הוּא סוּחֵר גָּדוֹל וְדַעְתּוֹ רַחְבָּה, הָאֵם בְּזֶה יִקְנֶה שְׂלִימוֹת לְנַפְשׁוֹ? הָאֵם כָּל אֲשֶׁר הַשִּׁיגָה יְדוּ לַעֲשׂוֹת חֵיל, יִרְחִיב פִּיּוֹ וַיִּמְלֵא בְטֵנוֹ מִכֶּסֶף וְזָהָב וּמְרַגְלִיּוֹת? הָאֵם יַעֲבֹר כְּעֶפֶר כֶּסֶף לְכִסּוֹת גּוֹפּוֹ בְּקֶבֶר וְעֲפָרוֹת זָהָב לוֹ? וְמָה תּוֹעֵלֶת יִהְיֶה לוֹ לְהִנִּיחַ בְּתֵים מְלֵאִים כָּל טוֹב שֶׁיִּתְעַדְנוּ בָּהֶם אַחֲרַיִם שׁוֹנְאָיו אוֹ אוֹהֲבָיו, וְהוּא בְּעוֹלָם הָאֱמֶת יִהְיֶה עֲנִי וְאֲבִיוֹן רָעִב וְצָמָא בְּעָרִם וְחֹסֵר כָּל וּמִדְּיוֹ קְרוּעִים, וְלֹא דִי לוֹ צַעַר תְּמִידִי, כִּי אֵז יִפִּיר בְּאֱמֶת שְׂפִילָה יִמְיוֹ וְשִׁנּוּי לְהִבָּל וְרִיק, אֲלֵא אֲפֹשֶׁר שְׂמֻמוֹנוֹ יִפֵּל בְּיַד שׁוֹנְאֵי ה' וְיִשְׁתַּמְשׁוּ בְּמֻמוֹנוֹ לְהַכְעִיס ח' לְבוּרָא יִתְבָּרַךְ, וְעַל כָּל עֲבָרָה שְׂעוֹשִׂים בְּמֻמוֹנוֹ יוֹסִיפוּ לְעַנּוּתוֹ, וְכַדִּי בְּזִיוֹן וְקֶצֶף. אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לָהּ לְאוֹתָהּ כְּלָמָה.

(צַפְרֵן שְׁמִיר, סִימֵן יג, סְעִיף רח)

חדוש על הפרשה

רֵאָה אֲנֹכִי נִתַּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה וּקְלָלָה (יא. כו) - סוֹפֵי תְּבוּת גִּימְטְרִיא "אֲדַנְי". וְרֵאָה תְּבוּת "רֵאָה אֲנֹכִי נִתַּן לַפְּנִיכֶם" גִּימְטְרִיא "פֶּאֶר", כְּמוֹ שְׂאֵמֶר "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּהּ אֶתְפָּאֶר". אִי נְמִי רֵאָה תְּבוּת "רֵאָה אֲנֹכִי נִתַּן לַפְּנִיכֶם" גִּימְטְרִיא "פֶּאֶר". רְמֵז לְהַקְבֵּ"ה כְּבִיכּוֹל בְּסוּד תְּפָאֶרֶת, וְסוֹפֵי תְּבוּת גִּימְטְרִיא "אֲדַנְי" כְּמוֹ שְׂפִתְבְּנוּ, וְהוּא יַחִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהּ. וְגַם הוּא רֵאָה תְּבוּת בְּגִימְטְרִיא "רְפֵא", כִּי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ, וְזַכִּיתֶם לָזֶה בְּזַכּוּת אַבְרָהָם אֲבִינוּ ע"ה שְׂאֵמֶר "עֶפֶר וְאֶפֶר".

(חומת אֶנְךָ)

יום ב

הלכות

א. אִם רַב קִנְיָה מִצְוָה [שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה], יְכוֹל אֵיזָה אָדָם לְהוֹסִיף עָלָיו, דְּבַמִּצְוֹת אִין חוֹלְקִין כְּבוֹד לְרַב, דְּקָרוֹב אָדָם אֲצֵל עֲצֻמוֹ.

(לְדוֹד אֱמֶת סִימֵן ב אֹת ג)

ב. נִהְגוּ בְּאֵיזָה קְהֵלוֹת שְׂמִי שְׂאֵשְׁתּוֹ נִכְנָסֶת בַּחֲדָשׁ הַתְּשִׁיעִי לְעִיבּוּרָה, קוֹנָה מִצְוֹת פְּתִיחַת שְׂעָרִים בְּאוֹתוֹ חֲדָשׁ. וְהוּא מְנַהֵג יָפָה וַיֵּשׁ לוֹ סִמְךָ עַל דְּרָךְ הָאֱמֶת.

(שֵׁם)

מוסר

וְהַתִּימָה עַל בְּנֵי אָדָם קוֹלְעִים אֶל הַשְּׂעָרָה וְחֲרִיפִים מְאֹד בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וּבְקִיאִים מְאֹד בְּרַמְאוֹת, אִיךָ לֹא יִרְגִישׁוּ בְּמִרְמַת יַצְרָם כְּלָל, אֲשֶׁר בּוֹר כְּרָה וַיַּחְפְּרוּהוּ לְהוֹרִידֵם לְבֵאֵר שַׁחַת, וְטַח מִרְאוֹת עֵינֵיהֶם מִהַשְּׁכִיל לְבוֹתָם. הֲלֹא טוֹב לִתֵּת אֶל לִבָּם בְּכֹל כ"ד שְׁעוֹת שֶׁל יוֹם וְלִילָה כְּמָה שְׁעוֹת יִתְעַסְקוּ בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי

אֶפְשֶׁר שְׁבִין ג' תְּפִלוֹת וְקִצָּת מְזֻמָּרִים לֹא יַעֲלֶה שְׁתֵּי שָׁעוֹת. וְכַמָּה יִגִּיעַ לְאָדָם בּוֹשָׁה וְכִלְיָמָה כְּאֲשֶׁר יַעֲמִיק בְּזָה, אִם אָמַר יֵאמֹר הָעֶבֶד אֶת פְּנֵי הָאֵדוֹן, אֵינִי יָכוֹל לְעוֹבְדָךְ כִּי אִם ב' שָׁעוֹת, וְהָיָה הַנֶּשְׁאָר כ"ב שָׁעוֹת בְּכֹל יוֹם אֲנִי רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת בָּהֶן רְצוֹנִי. וְעַל זֶה יְדוּוּ הַדְּוָיִם. וְיִקַּח הָאָדָם מוֹסֵר מֵעֲבָדוֹ וּמִשְׁרָתוֹ וּפּוֹעֲלָיו, אִם לֹא יִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת כָּל הַיּוֹם אוֹ רֹבּוֹ מִלְּאֲכָתוֹ וְעֲבֹדָתוֹ, מִפְּנֵי לְפִידִים יִהְיוּ וּמִשְׁנֵה קֶצֶץ"ף יִסְתִּיר פְּנָיו, וְיִתֵּן בְּהֵם עֵינָיו כְּבָרְקִים יְרוֹצְצִים, הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ אֲמָרִים הַמְּאָרְרִים, מִדּוּעַ לֹא כָּלִיתֶם חֻקְכֶם, חַי וְחַי אִם כֹּה תוֹסִיפוּ וְהָיָה כְּזֶה יוֹם מָחָר, וְיִסְרִתִּי אֶתְכֶם אִף אֲנִי שָׁבַע עַל חֲטָאתְכֶם. וְיָמָה יַעֲנֶה לְיוֹם פְּקֻדָּה כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַלְוּהוּ אִיָּהּ אֵיפֹא מִסֹּפֵר יָמֶיהָ? וְכִיצַד סֵדֵר מִשְׁנֵה אֲשֶׁר קָרִיתָ וְשָׁנִיתָ בְּיָמֵי חִלְדָּךְ? בּוֹאוּ חֲשׁבוֹן כְּמָה שָׁעוֹת בַּיּוֹם וְלִילָה הֵייתָ עוֹבֵד בּוֹרְאָךְ, מִה יִדְבֵּר וְיָמָה יִצְטַדֵּק, כִּי אֵשׁ יִצְאָה מִחֲשָׁבוֹן, הֲלֹא יוֹדַע בְּעַצְמוֹ כִּי תִמִּיד נִתְמַלֵּא רוּגְזוֹ עַל מִשְׁרָתוֹ, וְאִם כְּכֹה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ בְּרַעְיוֹ, כִּי עֲבָדוֹ מִשְׁרָתוֹ אֵין לוֹ עֲלָיו אֶלָּא מַעֲט מְזוֹנוֹת אוֹ מָמוֹן בְּצָרוֹת עֵין, מִה יַעֲשֶׂה לְאָדָם אֲשֶׁר לֹא עֲבַד אֶת בּוֹרְאוֹ הַנוֹתֵן לוֹ חַיִּים וְעֹשֶׂר וְכָבוֹד, וְלִכְבוֹדוֹ בְּרָאוּ, וְלֹא עֲבַד כִּי אִם שְׁתֵּי שָׁעוֹת בַּיּוֹם, וְגַם אֵלוֹ אִם תִּדְקַדֵּק, הֵם שְׁתֵּים שְׁלֹא כֹה לִכְתֹּן, וְכַמָּה חֲטָאוֹת עָשָׂה בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ וְכִיֻּצָּא.

וְהַגּוֹרֵם לְכָל זֶה הוּא בְּטוֹל תּוֹרָה, כִּי אִזְ עֵשֶׂן בְּעֵשֶׂן שֶׁל אֵלוֹ הַסְּבָרוֹת בְּלוֹת וּמְטוֹלָאוֹת, וְיִקְבַּע בְּלָבוֹ עֶסְקֵי הָעוֹלָם וְתִאֲוָתָיו וְכֹל שְׁכִיחוֹת הַחֲמֻדָּה, וְיוֹצִיא כָּל יָמָיו בְּעֲבֹדַת יֵצֵר הָרַע, וְלֹא יִרְגִישׁ כִּי קָצָר וְעָצָר עָצָר בְּעֲבֹדַת יוֹצֵרוֹ, כִּי יֵצֵר סְמוּךְ אֶחָד שְׁמוֹרוֹת עֵינָיו כְּאֵין מִבֵּין עַל מַה בָּא לְעוֹלָם, וְתִמִּיד נִגּוּעַ וּמְכָה בְּחִלָּאת זִוְהַמַּת הַחֲמֹר הָעֶכּוֹר, בְּאִפְּן שְׁמִי שְׁאִינוֹ עוֹסֵק בְּתוֹרָה אוֹ קוֹבֵעַ עֵתִים לְתוֹרָה, אֵין סִפְּק שֶׁהוּא נִמְסָר בְּיַד יֵצֵרוֹ, וְיוֹם יוֹם הוֹלֵךְ וְחוֹטֵא וּמִשְׁתַּרֵּשׁ בְּחֲטָא, עַד אֲשֶׁר יִתְעוֹרֵר וְיִחְזִיק בְּהִתְעוֹרְרוֹת לְשׁוֹב אֶל ה' וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, וּבְאִמְצָעוֹת הַתּוֹרָה יַעֲלֶה בְּיַדְיוֹ לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה. וְכֹךְ תִּקְנֵנוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה הַשְּׂיִבְנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתָךְ, וְקָרְבָנוּ מִלְּכָנוּ לְעֲבֹדָתָךְ, וְהִחְזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה, כִּי עָקָר וְנִתְחַלַּת הַכֹּל לְקַבֵּל עֲלָיו עַל תּוֹרָה כָּל אֶחָד כְּפִי עֲרֹכּוֹ, וְכִבֵּר הָאֲרֻכְנוּ בְּזָה בְּעֵינֵינוּ בְּמִקוּמוֹת אַחֲרִים בַּס"ד.

(צַפְרֵן שְׁמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רח)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ - רַבְּנוּ יַעֲקֹב בְּעַל הַטּוֹרִים ז"ל כָּתַב בְּפִרְפְּרָאוֹתָיו "אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ" סוֹפֵי תְּבוּת "תּוֹרָה". עֵין שָׁם. וְאֶפְשֶׁר רָמַז שְׁאִם תִּרְצֶה לְקַיֵּם הַמְּצוֹת, תַּעֲמַל בְּתוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה מְבַטֵּלַת הַיֵּצֵר הָרַע, וְאִז תִּקְיָמוּ הַמְּצוֹת, וְכִמוֹ שֶׁתִּקְנֵנוּ אֲנִשֵּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: הַשְּׂיִבְנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתָךְ, וְקָרְבָנוּ מִלְּכָנוּ לְעֲבֹדָתָךְ. וְהָרִי הוּא כְּמִבּוֹאָר.

(נַחַל קְדוּמִים)

יּוֹם ג'

הִלְכוֹת

א. מִי שֶׁזָּכָה בְּאִיזָה כְּבוֹד אוֹ מְצוּהָ בַּק"ק, אֵין מַעֲבִירִין אוֹתָהּ הֵימָנוּ, אִם לֹא שְׂיֵשׁ טַעֲנָה נִגְדוֹ, וְאֶפְלוּ בְּדַבָּר דְּמִזְמָן לְזָמָן קָאֲתִי, אֶלָּא אִם כֵּן נִתְבָּרַר שְׁמַחַל וְנִתְיָאֵשׁ. אֶפְלוּ אִם הַמַּחֲזִיק עִם הָאֲרֵץ, אֵין מְסַלְקִין אוֹתוֹ כְּדִי שְׂיִזְכָּה ת"ח.

(לְדוֹד אָמֵת סִימָן ב אֹת יג)

ב. אין ירושה במצות כְּשֶׁחִזִּיק בְּחַנֵּם, אֲבָל אִם קִנְיָה בְּמַעוֹת לְזָמַן, זֹכִים בָּהּ יוֹרְשֵׁיו.

(שם)

מוסד

מאד יפגע האדם להתבונן במה שפרש מוהר"ם קורדובירו בי"ג מדות בספר "תלמוד דבורה" (פרק א'), ובקצור נזכיר פה ריש מלין ב' גרגרים, מי אל, חסד, כמו שאמר הכתוב (תהלים נב, ג) "חסד אל כל היום", וגם אל לשון תקיף וחזק, כמו (יחזקאל יז, יג) "ואת אלי הארץ לקח", וידוע כי אין שום דבר נסתר מהשגחתו, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מלח עליון המשפיע עליו, והרי תמצא שלא חטא אדם כנגדו שלא יהא הוא יתברך כביכול באותו רגע משפיע לו חיים לחיות ולנוע אבריו, ועם היות שהאדם חוטא בלח ההוא המשפיעו, לא מנעו ממנו כלל, אלא סובל כביכול עלבון כזה, שיהיה משפיע בו פחו ותנועת אבריו, והאדם מוציא פחו ותנועת אבריו בעת ורגע שהוא נשפע מה' לעבד תורתו ומצותיו, ובכחו היה לאסוף שפעו ולפסק חיותו באותו רגע והיה מת, והוא סובל כביכול. וזהו שאמר "מי אל כמוך" תקיף ובעל היכלות, ועם כל זה מי אל רב חסד להשפיע חיים ברגע שהאדם חוטא. וכמה ידעזעזע הבעל נפש בקל זיע סגיא [בקול רעש גדול] לחשב כזה, כי יאמר, איך ישתמש בשפע וחיות המשפיע לו הבורא יתברך, לחטא בו, ולנוע אבריו לעשות רצון יצרו שלא כרצון יוצרו, וכזאת וכזאת איך ישתמש בלח הדברי [בכח הדבור] אשר נתן לו יתברך, לדבר לשון הרע וכל דבר אסור, וישתמש במתנה גדולה שנתן לו יתברך והבדילו מהבהמות, להכעיסו ח"ו בה בדבריו האסורים, וכל פה דבר דברים רעים וחטאים, אוי ואבוי. וכבר הארכנו בזה בדרושים בס"ד, ושם הביאתי אשר ישא משלו הרב בינה לעתים בענין זה.

(צפון שמייר, סימן יג, סעיף רט)

חדוש על הפרשה

ונתן לה רחמים ורחמך והרבה כאשר נשבע לאבתך - אפטר לרמז בדין דהאומר לאשה תן לי מנה ואתקדש אני לה. מקודשת אם הוא אדם חשוב, דלקיחת אדם חשוב שמה נתינה, ועל אחת כמה וכמה נותן צדקה דהוי כמו שנותן כביכול לגבוה, וחשיב כאלו ה' נותן לו. ואפטר שזה רמז "ונתן לה", שהיא יתברך נותן לה ה"רחמים" שאתה מרחם על העני, חשובה נתינה, ועם כל זה גברי רחמיו יתברך "ורחמך והרבה".

(פסא דוד בהשמות)

יום ד

הלכות

א. מי שבידו מנוי או מצוה, והשליכה אחריו גוול, קנסינן ליה שלא יחזר לה.

(לדוד אמת סימן ב אות טו)

ב. מה שנהגו איזה בני אדם במכירת המצוות, שאם אחד רוצה לקנות איזה מצוה, כגון שיש לו חתן קרובו, ורוצה לכבדו במצוה ביום חתונתו, או אם בעל אשה מעוברת בחדש ט', ורוצה לקנות פתיחת ההיכל, או אם יום פטירת אביו או אמו, ועתה מקרוב אדם חשוב וירא שמים נפשו אותה להעלות בדמים המצוות, כדי שמי שצריך לאותה מצוה יוסיף, ועשה תנאי עם גזבר הקהל שאם לפעמים יוסיף על המצוה, וזה שהתחיל לקנות המצוה חדל מלהוסיף, תשאר לו המצוה ויפרע החצי ממנה שהתנדב, הנה ענין זה עקרו מרמה ותחבולה, א' שהוא עשה עולה לזה שרוצה לקנות המצוה. ב' כזב בדבר שאין לו חפץ המצוה, ג' יש גניבת דעת ושקר, ד' שאם ישאר המצוה עליו הוא פורע רק החצי. ד' הוא בכלל "ופקדתי על כל לוחציו". ואם בעל נפש הוא, יפרש מזה ויקבל שכר על הפרישה.

(שו"ת יוסף אמיץ סימן נז)

מוסר

מסרת היא (עין ראשית חכמה שער הקדשה פי"ז) שהמגלה סודות התורה לשאינם הגונים, בא לידי קרי, ואסמכוה אקרא (תהלים כה, יד) "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם" (עין זהר ח"ג רטז ע"ב רמד). מסרת היא שהרואה קרי וטובל ביום ההוא דוקא ומתנודה פראוי, נמחה המזיק של קרי.

(צפון שמיר, סימן ז, סעיף קג)

חדוש על הפרשה

נתון נתן לו - אפשר לומר שמוסר גדול רמוז, פי הן האדם העשיר בעושרו נותן ומפזר ממון בתענוגי העולם הזה משתאות וטיילים ומלבושים, וזה מפזר בשמחה ובטוב לב. וכשיבא העני לשאל, שכנה עליו עננה ומשתנות פניו, וסוף דבר לפעמים משלחו ריקם. וזה שאמר "נתון", מאחר דיש נתינה בעניני הגוף מהבל ימעט, "נתן לו", לא תהא פהנת כפונדקית, "ולא ירע לבבך בתתך לו" ותהיה מר ונאנח, "פי בגלל הדבר הזה יברכה" וכו'.

(פני דוד)

יום ה

הלכות

א. כשהספר תורה בארון והארון פתוח, אין חייב לעמוד, ויש נוהגים לעמוד כשהארון פתוח.

(לדוד אמת סימן ג אות ז)

ב. העם אשר בחצר בית הכנסת או בעזרה בשאר התפלה, יבואו לראות הוצאת ספר תורה והכנסתו.

(שם אות א)

מוסד

"נושא עון", זה ענן גדול על הקדם, שאין עברה שיעשה האדם שלא יברא משחית, כמו שאמרו רבותינו (אבות פ"ד מי"א): עשה עברה אחת קנה לו קטיגור אחד, ואותו קטיגור עומד לפני הקב"ה ואומר פלוני עשאיני. ואין לה ברירה שתתקיים בעולם אלא בשפעו של הקב"ה, והמשחית עומד לפניו, ובמה יתקיים, והדין נותן שאמר הקב"ה איני זן משחיתים אשר עשו להכעיסני, לך אצל מי שעשאו ויתפרנס ממנו, והיה המשחית תכף נוטל נשמתו. וכביכול אין הקב"ה עושה כן, אלא נושא עון וסובל אותו, וכמו שהוא זן את העולם כלו, זן ומפרנס המשחית ההוא, ומאריך אפו אולי ישוב החוטא, ובתשובתו וסיגופיו יבטל המשחית. והוא דבר המבהיל הרעיון למי שיש לו לב, שהחוטא מזקיק לו יתברך כביכול לזון המשחית אשר נעשה להכעיסו, ולא יסבלהו השכל כמה מהגנות והשטות לחוטא. ובאמת אם יעמיק האדם בזה, קטרי חרצה משתרגן (דניאל ה, ו, פרש רש"י אזור חלציו נפתת, מחמת היראה), ואחזה רעדה עצמותיו עד היכן מגיע סכלותו ופתייתו להתפתות מיצרו. ואתה תחזה להרב ז"ל הפליא עצה בספר הקדוש, ואשרי אדם שומע לפקד על דלתותיו.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף רי)

חדוש על הפרשה

ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך - "ולא ירע לבבך" שראית איזה אנשים שעשו צדקה והלכו לטמיון, פי האמת "כי בגלל הדבר הזה יברכה", וטעם יש לאותם שראית, שהיה (פרנסתם) בעשק.

(חדרי בטון)

יום ו

הלכות

א. המוציא ספר תורה, נטל בימין ונותנו למקבלו בימין, ויעלהו לתבה בימין, ויתנו לש"ץ בימין, ומקבלו בימין. והמוליך ספר תורה, מחבקו בזרוע ימינו בחיקו שהוא אמצע הגוף כנגד לבו.

(לדוד אמת סימן ג אות ב)

ב. ביום שיש ב' ספרי תורה, נהגו להוציא שניהם כאחד. ואם שכחו והוציאו האחד ונזכרו בעודם קורין בסדר היום, אין להוציא ספר שני עד גמר קריאת סדר היום.

(שם סימן ד' אות ח')

מוסד

הגם הלום אמרו רבותינו זכרונם לברכה, והביאו מהרח"ו צ"ל בספר דרך חיים כ", כשנפטר האדם, המלאכים המלוים הנשמה מניחין אותה במקום שיש ל"ב אלף רבבות נתיבות, וכלם נקראים מוקשי מות

דרכי שאול, ובכל נתיב אש אכלה, ויש שם מזיק פדמות כלב, וכשהנפש רוצה להפגס לאיזה נתיב, הפלב צועק, ומלאכי חבלה והמזיקין באין ותופסין הנפש וקולעין אותה לגהנם, ודוד המלך עליו השלום אמר על זה (תהלים כב, כא) "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". ובין אותם הדרכים, יש דרך אחד ששמו "ארח חיים", שנגאמר (משלי טו, כד) "ארח חיים למעלה למשפיל", והוא חשך בתחילתו ואחר כך פלו אור, שנגאמר (שם ד, יח) "וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום", וכל שאר נתיבות חוץ מזה תחילתן וסופן אש אוכלה וחשך ואפלה, וכלם הולכים עד גהנם. עכ"ל. וכשיצייר האדם בדעתו ענין זה, יזדעזע וייתש כחו, וימהר לשוב לה'.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריב)

חדוש על הפרשה

ושמחת בחגך - פרוש בעבור חגך, שתכונן שהשמחה היא לכבוד ה' שציננו לשמח בחג, ולא להנאת גופך.

(נחל קדומים)

פרשת שופטים

יום א

הלכות

א. אם הוציאו ספר תורה מההיכל וידוע שאינו מגה, יוציאו אחר. אין להם פי אם ספר מטעה, הנכון שלא להוציאו כלל, ונהגו לקרות בחמש בלי שום ברכה.

(לדוד אמת סימן א' אות ח-יג)

ב. אם חשבו שהספר תורה היה מטעה, ולכן הוציאו אחר, ולאחר שהביאו אותו אל התבה, הרגישו שהספר הראשון ג"כ הוא פשוט ואינו טעות, יחזרו לקרות בספר הראשון, ועוד יקראו עולה אחד בספר שהוציאו.

(ברכי יוסף סימן קמ"ד אות ג')

מוסד

לשמירה, טוב מאד לומר "ויהי נעם" פלו ישר והפוך ז' פעמים, וכפול פסוק "אך ימים אשביעהו".

(קשר גודל, סוף הספר, סעיף חי)

חדוש על הפרשה

צדק צדק תרדף - אפֿשר לרמז במה שכתב רבנו אפרים ז"ל "ושביה בצדקה", כלומר הגם ששב אדם מעבירות שבידו, צריך לתת צדקה, כמו שאמרנו "אגרא דתעניתא צדקתא". עד כאן לשונו. וכבר כתבנו דתשובה נקראת "צדק", וזהו שגאמר "צדק" - תשובה, "צדק" - צדקה, "תרדף למען תחיה".

(נחל קדומים)

יום ב

הלכות

א. חולה שיש לו ישיבה בחצר, ורוצה להעלות הספר תורה מהישיבה לביתו, שרי דליכא גנאי.

(מחזיק ברכה סימן קל"ה אות ח')

ב. יש נוהגים להקיף ספר תורה פתוח בכל בית הפנסת לזכות לכל האנשים ונשים שיראו אותו, והוא מנהג עיר הקדש ירושלים טובב"א.

(לדוד אמת סימן ג אות ג)

מוסר

מה יתאונו אדם חי, כמה יבכה וידאג על חטאותיו, כִּאֲשֶׁר יִשִּׁים בֵּין עֵינָיו מָה פֶּעַל וּמָה עֲשָׂה וּמָה הִגִּיעַ אֵלָיו וּלְאֲחֵרִים וְלִכְל הָעֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים בְּעוֹנוֹתָיו. מה הגיע אליו אשר נשמת שדי חלק אלוה מפעל חללה וטמאה, וגופו במקום שיהיה משכן קדוש לשרות עליו שכונה, נעשה משכן לסטרא אחרא, ואבריו נתגדלו בטמאה, סורו טמא קראו למו, וכרוזא קרי בחיל, זה האיש מרגיז ומורד במלכו של עולם. וכל השומע ממלאכי עליון וכיוצא בעל פנפים ועוף השמים מקלליו אותו, ואפֿשר יצא הגזרה עליו מתת בניו קטנים שהם כגופו, ורבים מכאובים בעורו ובשרו, ואף בית גרמ"ו. ואם יצליח בעשרו, הוא לרעתו ולטורדו על פניו להאבדו. ואם רע מזלו גרם, שהעולם חציו זכאי וחציו חייב, והוא עשה עברה והכריע העולם לחובה, ועל ידי זה נגזר מיתה ורעב ועצר את השמים ולא יהיה מטר, אז נפרעין ממנו על מות ישרים, ועל צערן של עניים על דברי הבצורות, וכל צער מפל עני ועני וילדיו קובעין עליו עונשין להכאיב נפשו. וגם הבהמות לוקין בשבילו, כי לא ימצאו עשב בשדה למרעיתם, והיו העטופים ברעב, ונהר יחרב ויבש, וכל שרים ומלאכים הממנים על הנהרות ועשבים, כמו שאמר הכתוב (איוב לח, לג) "אם תשים משטרו בארץ", כלם בטלים, גדול צערם, כמו שאמר ר' פנחס בן יאיר פ"ק דחולין (דף ד'): גוזרני שלא יעברו בה מים לעולם. אלמא צער גדול הוא גם לשרים למלאכים הממנים להנהיג העולם ברחמים, כשח"ו נגזר דין קשה, גדול צערם צפד אורם ונירם. גם כמה שוערים ומלאכים הממנים לקבל התפללות, מתיש כחן, כי אין התפללות נשמעות, ויש להם עלבון גדול. כמה פגם עושה החוטא בהיכלות ומלאכים ומדות ועולמות ח"ו. והנשמה במקום מחצבה פשנשתלשלה משם ולמטה בכל ספיירה ובכל עולם, נשאר שרשה ודיוקנה שם, וכשחוטא פוגם כל אותם שרשי נשמתו, ונסתמים הצנורות, ואין מימי ההשפעה נזלים.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריג)

חדוש על הפרשה

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ (ט.ז.כ) - רמז במה שאמרו ז"ל "גדולה צדקה שמקנרת הגאולה", וזה שנאמר "צדק צדק תרדף למען", "למען" גימטריא "קץ", כי לבעבור הצדקה יבא קץ הגאולה, "תחיה וירשת את הארץ" ויחזיר עטרה ליושנה.

(נחל קדומים)

יום ג

הלכות

א. טוב לעמד משעה ששומע קול המוליך ספר תורה שעתיד לבוא לפניו ולראותו. כשהספר תורה בתבה, אם גבוה עטרה ורחבה ד', אין הצבור חייבין לעמוד.

(לדוד אמת סימן ג' אות ד-ז)

ב. מצוה להשתחוות לספר תורה, והעקר להשתחוות דוקא כשספר תורה פתוח, ורואה הכתב (כמ"ש בברכי יוסף סימן קל"ד בארץ).

(לדוד אמת סימן ג אות ה)

מוסר

כשהוא מתפלל ולומד בתורה יהיה שמח. מקור חיים להרב מהר"ח פהן בעל טור ברקת. ומכל מקום אם מוריד דמעות בתפלתו, היא מקבלת ביותר. שם מהזהר.

(מחזיק ברכה סימן א')

חדוש על הפרשה

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ (ט.ז.כ) - אפשר לרמז במה שכתבו חכמי המוסר דנתינת הצדקה מהרה חשובה פשתי צדקות, וזה רמז "צדק" יחשב לה שתי צדקות אם "תרדף" ותמהר נתינת הצדקה, דהזריזות לבד מצוה בפני עצמה, "למען תחיה" בעולם הזה "וירשת" לעולם הבא.

(חומת אנה)

יום ד

הלכות

א. נהגו לנשק הספר תורה כשמביאין אותו וכשמוליכים אותו.

(לְדוֹד אֲמַת סִימֹן ג אֹת ו)

ב. לא יאחז ספר תורה בלי מטפחת. מתר לאחז בעמודי ספר תורה בלי מטפחת, וכן מנהג העולם. והרוצה להחמיר שלא ליגע בעמוד ספר תורה אלא בהפסקת טלית, רשאי ובלבד שיהא בצנעה.

(לְדוֹד אֲמַת סִימֹן ג אֹת י)

מוסר

אמרו במרגניתא דרבי מאיר: העוונות הם פאש לבגד, כחרב לצנאר, כחץ ללב, ככבלים לרגלים, כחשך לעינים, כמרה לפה, כחרישה לאזנים, כיסורין לגוף. אין לה קשה אלא מי שעוסק בדברי הבאי. אוי לו למי שהעולם מטעה בו. אוי למי שהשעה משחקת לו. אוי למי שנעשה סניגורו קטיגורו. אוי למי שיצרו מנצחו. אוי למי שמאבד את עצמו. ואפשר לפרש "אוי למי שהשעה משחקת לו", שפורעין לו מצוותיו בעולם הזה, ואוי לו שנשאר ריקם. ומ"ש "אוי למי שנעשה סניגורו קטיגורו", פרוש, שעשה מצוה בדבר גזול, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אי נמי דהתורה והמצוות בפשעו הולכים לסטרא אחרא ונענש, או אפשר שמפרסם צדקותיו ומעשיו הטובים ליהרא, ונענש. "אוי למי שמאבד את עצמו", אפשר שמדבר לשון הרע, והנדבר לוקח זכיותיו ומאבד את עצמו.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריו)

חדוש על הפרשה

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ (ט. כ) - אפשר לומר במה שאמרו במדרש משלי (סימן י"ד) שהתורה נקראת "צדקה". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה בקהלת רבתי אם בקשת לעשות צדקה עשה אותה עם עמלי תורה. ואמרו בסוף פתובות דעמי הארץ אינם חיים (לעתיד בתחית המתים), ויש להם תקנה אם יהנו תלמידי חכמים מנכסיהם.

וזה שנאמר "צדק" שהיא צדקה. עשה עם "צדק" פנוי לתורה, פלומר עם עמלי תורה. "למען תחיה" שבזה תזכה לתחית המתים. "וירשת את הארץ" ארץ חיים, "אשר ה' אלהיך נותן לה" במתנה, דזכה נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, והוא נותן בהנה דלפי זכותו הוא יורש חלק חברו בגן עדן. וכל שמרבה זכיות יתרבה חלק הירושה. שוב ראיתי במדרש שוחר טוב (סימן י"ז) שאמרו תורה שפתוב בה "צדק צדק תרדף", ולדרפנו אפשר לפרש הפל פאשר כתבנו בס"ד.

(חומת אנה)

יום ה

הלכות

א. חייב החזן להקים ספר תורה, ואפלו בט' באב, להראות לעם פתיבתו.

(לְדוֹד אֲמַת סִימֹן ד' אֹת א')

ב. יש לעמוד בשעה ש"ץ זוקף הספר תורה ומראה הכתב לעם, הגם שספר תורה על תבה גבוהה עשרה ורחבה ד' והצבור למטה, שזהו כבוד הספר תורה שיעמדו הצבור.

(לדוד אמת בקו"א)

מוסר

טוביה לדזכי להתעורר תדיר ליראה את ה' ולעסק בתורה ומצוות ומוסר מלכים, בספריהם הקדושים יחפץ, על דלתותם ישקד, וגמירי (יומא ל"ח ע"ב): הבא ליטהר מסייעין אותו. והיתה עמו, השמחה במעונו, להיותו עבד ה' אלהים חיים.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריח)

חדוש על הפרשה

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך - (אפשר לומר במה שאמרו ז"ל בעברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שיירצה את חברו, וזהו הפסל, צדק עם חבריך וצדק עם ה', "למען תחיה", דאם לאו אין ה' מכפר ויהיה רובו עונות וימות, וזהו "למען תחיה". ועוד, "וירשת את הארץ". היינו עולם הבא, פיון שמתכפר על ידי העונה והעברת מדות.

(חדרי בטון)

יום ו

הלכות

א. כשמקימים הספר תורה, נוהגים לכרע לפני הכתב ואותיות ספר תורה, ולומר "אל שדי ה' אמת ומשה אמת ותורתו אמת, וזאת התורה וכו' תורת ה' תמימה" וכו'. וטעם שאומרים "אל שדי", הינו שתורה שנתן לנו משה רבנו מפי הגבורה, היא בחינת בריאה, ולכן מתחלת אות ב' "בראשית" ושם אל שדי הוא בבריאה.

(תורת השלמים על "לדוד אמת" סימן כ"ב)

ב. רבנו הארי"ז צ"ל הנה מסתפל היטב באותיות עד שהיה מפירן לקרותם, שנמשך אור גדול אל האדם בהסתפלות באותיות ספר תורה.

(פסא רחמים על מסכת סופרים פי"ד)

מוסר

זה לשון מהרח"ו זצ"ל (שערי קדושה ח"ב שער א') בקצור וקצת תוספות: בן אדם פקח עיניו מהעורון, וראה כי כל הנאות וטובות העולם הזה, הכל המה מעשה תעותועים. ואיך תכעוס על זולתך ולא תכעוס עליך, שאתה עצמך טורף נפשך באפך ועובד עבודה זרה בפעסה. ואיך תקפיד על הבלי העולם הזה וסופך למות.

אִיךָ תִתְעַצֵּב עַל עוֹלָם שְׂאֵינוֹ שָׁלֵה, וְלֹא תִתְעַצֵּב עַל פְּרִידַת נַפְשְׁךָ מִגּוֹפְךָ בְּרִתְּתָּ וְזִיעַ וְאִימָה חֲשֵׁכָה נוֹפֶלֶת עָלָיו. אִיךָ תִתְחַמֵּד לְצַבֵּר זָהָב וְלִבְנוֹת בְּתִים וְעַלִיּוֹת מְרוֹחִים בְּתַמְוִרֵת וּפְטוּרֵי צִיצִים, וְהוּא לְקַבְּרוֹת יוֹבֵל בְּד' אָמוֹת, וְכָל אוֹהֲבֵיךָ מִתְעַסְקִים לְכַסּוֹתְךָ בְּעֶפֶר, וְכָל אֲשֶׁר יִגְעַתְּ הִיָּה לְאַפָּס וְתַהוֹ, כִּי פְתוּחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ אֶת אֲשֶׁר סִגְרַת לְתַת לְעֵנִיִּים, וְעִזְבַּת לְאַחֲרֵים חֵילָה, וְאִין כָּל מְאוּמָה בְּיָדְךָ. אִיךָ תִמְאַס תּוֹרַת חַיִּים חַיִּי עוֹלָם, לְאַסֹּף מִמּוֹן חַיִּי שְׁעָה. אִיךָ תִתְעַנֵּג בְּדִשׁוֹן וְעִצְמוּתֵיךָ יַחְלוּץ, וּמְחַר עַל עֶפֶר תִּשְׁכַּח, תַּחֲתֵיךָ יֵצֵעַ רָמָה, וְתִכְסֹּף תוֹלְעָה. אִיךָ תִבְקֹשׁ שְׂרָרָה וּמַעֲלָה רָמָה, וְתִקְנֹת אֲנוּשׁ רָמָה. אִיךָ תִסְפֹּר לְשׁוֹן הָרַע עַל רַעַךְ הַטּוֹב מִמָּךְ, וְכִמָּה קִטִּיגוֹרִים מְסַפְרִים רַעְתְּךָ וּמְזַפִּירִים עוֹנוֹתֵיךָ. אִיךָ תִשְׁנֵא אוֹיְבֵיךָ, וְאִין לָהּ אוֹיֵב גְּדוֹל מִמָּךְ, גּוֹרֵם רַעַה לְעִצְמוֹךָ, מְאַבֵּד הוֹן עֲתֶק מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת, וּמְרוֹיַח לְפִי שְׁעָה אֵילִילִי כָסֶף וְזָהָב. אִיךָ תַחְנִיף וְתִתְבַּיֵּשׁ מִיְלִוֵד אִשָּׁה, וְלֹא תִתְבַּיֵּשׁ מִמְלָךְ אֲדִיר אִים וְנוֹרָא שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. אִיךָ תִשְׁכַּח יוֹם הַמּוֹת וְדִין הַקֶּבֶר וְיוֹם הַדִּין הַגְּדוֹל וְהַנוֹרָא, וּמִי יִכְלִנוּ, וְהִתְעַלְמֶת מֵהֶם, וְאִין מְכַרְח לְבֹא כְמוֹהוּ.

(צִפְרוֹן שְׂמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רִיח)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

תַּמִּים תַּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ - אֲפֹשֶׁר דְּהַכּוֹנֵה דְּאִפִּילוּ בְּלִבּוֹ לֹא יִהְרַהֵר אַחַר מְדוּתָיו וְתִבְרָךְ. וְזֶה שְׂאֵמֵר "תַּמִּים תַּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", אֲפִילוּ בְּהַרְהוּר שְׂאִין מְכִיר בּוֹ אֵלָא ה' תַּהִיָּה תַמִּים, כִּי הוּא בְּחֵן יָב חוֹקֵר כְּלָיוֹת.

(נִחַל קְדוּמִים)

פְּרָשַׁת כִּי תֵצֵא

יּוֹם א'

הַלְכוֹת

א. אֲשֶׁר כַּח בּוֹ לְקוּם לְסְלִיחוֹת אֲשֶׁרֵינוּ. וְקִדְם יִבְרַךְ כָּל הַבְּרָכוֹת, וְאַחַר כֵּן יֵאֱמַר תִּקְוֹן חֲצוֹת, וְאַחַר כֵּן יֵאֱמַר סְלִיחוֹת. וְהַעֲקֹר הוּא לְאוֹמְרָם כַּהוֹגֵן בְּשִׁפְלָה קוֹל הַתַּחֲנִּן"ה, וְלַהֲבִין מַה שְׂמוֹצִיא מִפִּיו, וְעַפְעָפִיו יִזְלוּ מִי הַמְרִים עַל אֲשֶׁר חָטָא, וְיִרְאֶה עֲצָמוֹ שֶׁהוּא מְזַמֵּן לְדִין לְפָנֵי מְלָךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַיּוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹתָיו וּמְדוּמוֹתָיו, אִזּוּ יִפְנַע לְבָבוֹ הָעֶרְל. וְאִין לְצַעֲקַת צְעָקוֹת כְּעוֹמֵד בְּרַחוּב, וְכִסִּיל לֹא יִבִּין מַה שְׂאוֹמֵר, כִּי בְּקוֹל רִנָּה יֵצֵעַ צְעָקָה. וְלוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ כִּי חֵס וְשְׁלוֹם לִירְתוֹ [יִירְשׁוּ] תַּרְתִּי גִיְהִנָּם, שְׂאוֹנְסִים עֲצָמָם לְקוּם וְלֹאֲבֵד שִׁינְתָם לְבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְגַם פֹּה לֹא עֲשׂוֹ מְאוּמָה רַק צְעָקוֹת, הֲלֹא זֶה שְׂמָם "צְעָקוֹת" וְלֹא "סְלִיחוֹת". וְיִסְפִּיקוּ שְׁתֵּי דְבָרוֹת אֵלוֹ לְמִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ח, סְעִיף רמ"ד)

ב. לֹא בְּשִׁבִיל אֲמִירַת סְלִיחוֹת, יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה שְׂלֵא בְּזִמְנָה וְיִישֵׁן בְּתַפְלִין, כִּי יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ, וְטוֹב לוֹ לְהִתְפַּלֵּל כַּהוֹגֵן וְלֹא יֵאֱמַר סְלִיחוֹת. זֶה עֲקָר הָעֵבוּדָה, לְשִׁמּוֹר הָעֲקָרִים וְלַהוֹסִיף, לֹא לְזַלְזֵל בְּעִיקָר וְלִקְלִים הַתּוֹסְפֶת.

מוֹסֵד

חֲדָשׁ אֱלֹוֹל זְמַן תְּשׁוּבָה לְכָל הַיָּא בְּחֲדָשׁ הַמְקַדָּשׁ הַזֶּה, וַיִּזְהַר לְפִשְׁפִּישׁ בְּמַעֲשָׂיו טוֹב וַיִּשָּׂר, שֶׁבְכָל לַיְלָה קָדָם שְׁיִשְׁן טָרָם אֲמִירַת וְדוּי יִפְשִׁפֶּשׁ וַיִּחְפֹּשׂ דְרָכָיו וּבְמַעֲשָׂיו בְּאוֹתוֹ יוֹם, וַיִּתְנַדֶּה וַיִּשׁוּב, וְכֵן יַעֲשֶׂה מְרָאשׁ חֲדָשׁ אֱלֹוֹל עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּי הָיָה צָרִיף לַעֲשׂוֹת כֵּן כָּל יָמָיו בְּכָל לַיְלָה, כְּמַעֲשֵׂה צְדִיקִים קָרְאוּ בְשִׁמוֹתָם מֵאֲרִי דְחוּשְׁבָנָא (זוה"ק ח"ג קעח.), וּלְפָחוֹת כֹּה יַעֲשֶׂה בְּמֵ יוֹם הַנּוֹרָאִים הַלְלוּ.

(מוֹרָה בְּאַצְבַּע, סִימָן ח, סְעִיף רְמָג)

חֲדוּשׁ עַל הַפְרָשָׁה

כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אִיבָךְ - סוֹפֵי תְבוֹת "אֶהְלֶךְ", רָמַז לְבֵיתִי מְדַרְשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁפִּירַשׁ רַש"י ז"ל בְּבִרְכוֹת (רִישׁ דָּף י"ו). וּלְפִי פְשׁוּטוֹ רָמַז מַה שֶׁאֲמָרוּ בְּמִכּוֹת פ"ב עַל פְּסוּק "עוֹמְדוֹת הָיוּ רְגִלֵינוּ בְּמַלְחָמָה בְּשַׁעֲרֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם" שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. וְזֶה רָמַז "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה" צָרִיף "אֶהְלֶךְ" - בְּבֵיתִי מְדַרְשׁוֹת שֶׁיַּעֲסִקוּ בַּתּוֹרָה.

וּלְפִי מְדַרְשׁוֹ שֶׁדְרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה וְהַמְפָרְשִׁים עַל מַלְחָמַת הַיֵּצֵר הָרַע, רָמַז "אֶהְלֶךְ", שֶׁתִּקְוֶן הַיֵּצֵר הָרַע בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ ז"ל: אָמַר הַקֶּב"ה בְּרֵאשִׁית יֵצֵר הָרַע בְּרֵאשִׁית לֹו תּוֹרָה תִּבְלִין. וְזֶה רָמַז "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה" מַלְחָמַת הַיֵּצֵר הָרַע הַחֲזָקָה אֵימָתָנִי וְתִקִּיפָא, רֵאשִׁי תְבוֹת "אֶהְלֶךְ", פְּרוּשׁ שֶׁקוֹד בַּתּוֹרָה, וְאֵז "וַיִּתְנַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ". רָמַז זֶה בְּסוֹפֵי תְבוֹת בְּדֶרֶךְ נִסְתָר, לְרָמַז שֶׁצָרִיף שֶׁיִּלְמוֹד בְּסִתְרָ שֶׁאֵז הַיָּא תּוֹרָה לְשִׁמָּה.

(חֻמַּת אֲנָךְ)

יּוֹם ב

הַלְכוֹת

א. יֵשׁ נוֹהֲגִין לְהַתְעַנּוֹת בְּיוֹם א' שֶׁל סְלִיחוֹת, וַיּוֹתֵר טוֹב לְהִרְבּוֹת הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים וּבְתִשְׁבּוּבָה, וְלֹא לְהַחְמִיר עַל הַצְבוּר. מֵהַר"שׁ שֶׁעַר אֲרִיָּה וּמְהַר"י לִינְגוּ ב"י.

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף סִימָן תִּקְפ"א אוֹת ח)

ב. יוֹתֵר טוֹב בְּיָמִים אֵלּוּ לְהִרְבּוֹת סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים עִם הַצְבוּר מִלְמֹד. הָרַב טוֹר בְּרַקָּת. וְכֵן רֵאשִׁית לְקַצֵּת רַבָּנִים שֶׁתְּמִיד הָיוּ עֲסוּקִים בְּגוֹפֵי הַלְכוֹת וּבְחַבְרִים, וּבְחֲדָשׁ אֱלֹוֹל הָיוּ מְנִיחִין קַצָּת מִסְדָּרָם לְלַמּוּד גִּירְסָא וְתַחֲנוּנִים.

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף שָׁם אוֹת ו)

מוסד

צריך לומר סליחות במתנון ובכונה, ואסור להזכיר י"ג מדות בלא כונה. מה שנהגו לומר "עננו וכו' עשה למען שמך" וכו' במהירות, יש לבטל מנהגם. בר"י סימן תקפ"א.

(הגהות תפלות ישרים ריש ח"ב)

חדוש על הפרשה

פי יהיה לאיש בן סוחר ומורה - מדה פנגד מדה, שזה האיש אבי בן סוחר איננו שומע בקול אביו ובקול אמו ש"ל, ולזה היה לו גמולו בן סוחר. הרב הגדול מהר"ר וידאל צרפתי ז"ל בפרושו פתיבת יד.

(חומת אנה)

יום ג

הלכות

א. מאד קראו תגר על אשר בימי הסליחות לכתחילה מתחילין להתפלל קדם עלות השחר, ומסיימין קדם הנץ החמה (אחרונים).

(קשר גודל, סימן ז, סעיף ג)

ב. יש לזהר לומר כל סדר הברכות קדם הסליחות. והגם שהיא לילה, מפךש בזהר הקדוש וכתבי רבנו האר"י ז"ל ש"אמר כל הברכות, ואליבא דכ"ע לא יאמר שום פסוק קדם ברפת התורה. ואפלו דרך תחנה, לדעת מרן (סימן מ"ו) צריך קדם לברך ברפת התורה.

(הגהות תפלות ישרים ריש ח"ב)

מוסד

עוד יזהר לבכות כשמתנודה, ובפרט כשאומר "שחתנו ז"ל", כל עצמותיו יאחזמו רעד במר"ה איפקוד שבעים תמרים ומאה צערים.

(צפון שמיר, סימן ט, סעיף קכט)

חדוש על הפרשה

השב תשיבם לאחיה - אפ"ר לרמז מה שכתב הרמב"ם (פי"א דגילה דין י"ד), דגם זקן ואינו לפי כבודו, אם התחיל במצוה כגון שמצא בהמה והפישוה במקל נתחייב להטפל בה ולהחזירה. ע"ן שם. וזה שאמר הפתוב "והתעלמת מהם", פעמים שאתה מתעלם, כמו שאמרו ז"ל דזקן ואינו לפי כבודו פטור, אמנם השב, כלומר אם יש השבה שהתחלתה במצוה, אף שאינה לפי כבודה, עליה המצוה לגמור, "תשיבם לאחיה".

יּוֹם ד'

הַלְכוֹת

א. קָדַם סְלִיחוֹת יֵאמֵר תְּקוּן חַצוֹת, וְאִם אֵין שְׁהוּת יֵאמֵר תְּקוּן חַצוֹת, וְלֹא יֵאמֵר סְלִיחוֹת.

(הַגְּהוֹת תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל רִישׁ ח"ב)

ב. בְּכ"ה בְּאַלּוּל נִבְרָא הָעוֹלָם, וְטוֹב לְלִמּוּד פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית עַד יוֹם אָחָד, וְכֵן בְּכָל יוֹם, עַד שְׁבִיּוֹם רֵאשִׁי הַשָּׁנָה יְלִמּוּד פְּרָשַׁת יוֹם הַשָּׁשִׁי שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. מֵהַר"ר יִשְׂרָאֵל לִינְגוֹ ב"י.

(בְּרַפְּי יוֹסֵף סִימָן תַּקפ"א אוֹת יט)

מוֹסֵד

וּנְבָאָר מֵהוּת הַתְּשׁוּבָה וּמֵהוּת הַכְּפָרָה וּשְׂאָר הָעוֹנְשִׁין הַנ"ל. מֵהוּת הַתְּשׁוּבָה פְּרוּשׁוֹ שֶׁיֵּשׁוּב בְּדַעְתּוֹ וְנַחֵם מִרְעוּתוֹ, וְיִתְוַדֵּה עַל מֵה שֶׁעָשָׂה. אֲמַנְם יֵשׁ בָּהּ קֶצֶת חִילוּקִים. וְהוּא כִּי אִם הוּא בְּעֵנִין עֲבֵרוֹת שֶׁבִּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, צָרִיךְ לָשׁוּב בְּתְשׁוּבָה בְּמַעֲשֵׂה, כְּגוֹן אִם גָּזְלוֹ, יָשִׁיב לוֹ הַגְּזֵלָה, וְאִם חָטָא בְּדַבּוּר, יִפְיִסְנוּ עַד שֶׁיִּתְרַצֶּה. וְאִם הוּא בְּעֵבְרוֹת שֶׁבִּין אָדָם לְמָקוֹם, צָרִיךְ שֶׁמְלַבֵּד כָּל הַנְּזָכָר שֶׁהוּא עֲזִיבַת הַחָטָא וְחִרְטָה וּוְדוּי, עוֹד צָרִיךְ שֶׁיָּבֹא לְיָדוֹ כִּיֹּצֵא בְּמָה שֶׁחָטָא וְיִתְרַחַק מִמֶּנָּה. וְזֶה לְשׁוֹן הַגְּמָרָא בְּמַסְכֵּת יוֹמָא פְּרָק בְּתַנְרָא: הֵיכִי דְמִי בַעַל תְּשׁוּבָה? מִחוּי רַב יְהוּדָה בְּאוֹתָהּ אִשָּׁה, וּבְאוֹתוֹ פְּרָק, וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְכֵן פְּתַב הַרְמְב"ם ז"ל (פ"ב מֵהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה). גַּם רָאִיָה לָזֶה מֵה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בְּמִדְרַשׁ רוּת עַל פְּסוּק "לִינִי הַלֵּלָה". כִּי כְשֶׁמַּת אֱלִישֶׁע אַחֲרַי, בָּכָה וּמַת, וְהָיָה רַבִּי מֵאִיר שְׂמִיחַ וְאָמַר, דּוּמָה שֶׁמִּתּוֹךְ תְּשׁוּבָה נִסְתַּלַּק ר' וְכו'. וְאֲמָרִינן בְּפ"ב דְּחִגִּיגָה דֵּא"ר מֵאִיר מְתִי אֲמוּת וְאֵעֲלָה עֲשׂוֹן מְקַבְּרוֹ וְכו'. הֵרִי שְׂכִינָן שְׁלֵא הִיְתָה תְּשׁוּבָה בְּמַעֲשֵׂה, אֲלֵא בְּהִרְהוּר, לֹא סָגִי לְהַצִּילוֹ מִדִּין גִּיהֵנָם. וְמָה שֶׁהוֹעִילָה לוֹ הַתְּשׁוּבָה, הִיְנֵנוּ כִּי הֵיכִי דְנִיְהוּי לִיָּה תְּקַנְהָ לְמִיְתִי לְעֵלְמָא דְאַתִּי [כְּדִי שֶׁתְּהֵא לוֹ תְּקַנְהָ לְעוֹלָם הַבָּא], וְלֹא יִדוּן בְּגִיְהֵנָם לְדוּרֵי דוֹרוֹת, כְּשֶׁאֲרַ הַמִּיְנִינִים וְהַאֲפִיקוֹרְסִין כְּנ"ל.

(לֵב דָּוִד פְּרָק חֲמִישִׁי)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוּר וְכו' - שְׁלוּחַ הַקָּוֶן שֶׁכָּרוּ שְׂיֵהִי לוֹ בְּנִים. תְּנַחֲמוּמָא פְּרָשַׁת תַּצְא. וּבְתַקְוֵי הַזְּהַר וְכַתְבֵּי רַבְּנֵי הָאָר"י ז"ל כְּתַבּוּ שֶׁקִּיָּם מְצוּהָ זוֹ מְקַרְבֵּת הַגְּאֻלָּה.

(דְּבַשׁ לְפִי עֵרֶךְ "שְׁלוּחַ")

יום ה'

הלכות

א. יש נוהגין למפד מי יהיה ש"ץ בסליחות, ולא שפיר עבדי [ולאו שפיר עבדי], דצריך ש"ץ הגון מאד.

(ברכי יוסף סימן תקפ"א אות ט)

ב. מי שהוא אב, מתר להיות ש"ץ בימי הסליחות. ובעשרת ימי תשובה ואכלו בראש השנה ויום הכפורים, אין ש"ץ אסור בדבר רק מנהגא בעלמא. הגאון מהר"ר יחזקאל נר"ו בשו"ת נודע ביהודה (א"ח סימן ל"ב).

(מחזיק ברכה סימן תקפ"א אות ג')

מוסד

כתיב (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו". אפ"ש דר"ך רמז ותוכחות מוסר (ובמקומות אחרים הארכתי בענייני ברמזים אלו, ועתה אקצר רמז הרומז על הא"ש), כי הן האדם גברא דשפיר חזי ישתדל הוא עצמו לשים אורחותיו ולהטיב דרכיו ולטהר רעיוניו להיות כמקדש שתשרה בו עצמו השכינה, וכל כלי הקדש יהיו בו בעצמו. הא כיצד: מזבח - רמז שיעשה הקנה בגופו מזבח גדול לזבח יצרו, וכל יצר מחשבות לבו אלו הן הנשרפין באש יראת ה' אשר תלהט בקרבו, והיא אש של גבוה, ומצוה להביא מן ההדיוט להתענות בצום ובכי, ותקף משמא מיהב יהי אש של גבוה רבוצה פארי בלבו לב טהור, ויזבח כל יצר הרהורים רעים והיו לבער. וקריב קרבנות, צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח (משלי כא, ג), אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. מדות המזבח שלמות, ה' אר"ך וה' רחב וג' קומה, גימטריא "אחד", שיהיה כל פונתו ליחד הדודים. וכל יום מצוה בהרמת הדשון, להסיר שגרי השירים מהרהורים רעים.

(צפ"ן ש"מיר, סימן יג, סעיף ריח)

חדוש על הפרשה

לא תזרע פרמך כלאים - שלא תעשה מצוה ועברה, כגון לתת צדקה ולדבר לשון הרע, לענג שבת במאכל ולדבר דברי חול, ללמוד תורה ולהתגאות, וזה וכיוצא בלאים. פן תוקד אש כי טרף יטרף המצוה מהסטרא אחרא, ובדרושי הארכתי וזהו קצ"ר אמיץ.

(חומת אנה)

יום ו

הלכות

א. אם יוכל להתענות איזה יום או ימים בחדש אלול אשריו, ובלבד שיהיה בפשפוש מעשים, ולעשות גדר שלא ישוב עוד לכסלה.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רמז)

ב. אשר חנן לו אלהים עשר, חטאיו בצדקה יפרק, וירבה בימים אלו בצדקה ובלמוד זהר, תקונו, משניות, ותהלים.

(מורה באצבע, סימן ח, סעיף רמח)

מוסד

עוד צריך שתדע, כי קדם גזר דין, יכול האדם להסיר מעליו בתפלתו ותשובתו כל הפגם שעשה על ידי חטאתיו, ולאחר גזר דין, אין כח בידו לבטלם. וזהו נזכר בפ"ק דר"ה, ואי בעית אימא פאן בגזר דין שיש עמו שבועה, אינו נקרע, פאן שיש עמו שבועה, נקרע על ידי הצעקה. ושם בפ"ק דר"ה ד' מחלוקות בדבר אי נדון בכל יום ר"ה וקא, ותו לא חזיא תפלה לבטולי גזרה, או אם אדם נדון בר"ה ונחתם ביוה"כ והתבואה נחתמת בפסח ופרות האילן בעצרת והמים בחג, או אם נדון בכל יום, או אם נדון בכל רגע. ובמסכת יבמות פרק החולץ וכן בפרק מצות חליצה אמרו: "דרשו ה' בהמצאו" אלו עשרת הימים שבין ר"ה ליוה"כ, כי נחתם ביוה"כ, ולבתר הכי אין תשובה מועלת לבטל הגזרה ואירי ביחיד, אבל בצבור פתיב "בכל קראנו אליו". ולעולם מבטלין גזר דין ובכל יום נדונין ואפלו שנחתם, נקרע. והכי איתא נמי בפ"ק דר"ה. עד פאן נמצא מרבנו מהר"ר חיים ויטאל זלה"ה.

(לב דוד פרק ששי)

חדוש על הפרשה

לא תחרש בשור ובחמור - מפני ששור מעלה גרה, נמצא שכל שעה דומה לחמור פאלו אוכל ומצער. ובירושלמי דכלאים יש מפני שאין משאן שנה וכן השור מרובה, והיה טרח לחמור לעשות בשנה לו, וזה ענוי להם, כי פששניהם שקולים נח להם (עין מה שכתב הרב החינוך מצנה תק"ע ודוק).

(פני דוד הנהגות בנימוקי רי"ר)

פְּרִשֵׁת כִּי תָבוֹא

יּוֹם א

הִלְכוֹת

א. מי שְׁהִמִּיר וְשָׁב בְּתַשׁוּבָה, מִתֵּר לְעֵלוֹת [לַתּוֹרָה]. הַגָּאוֹן מֵהֵרָר צָבִי בְּתַשׁוּבוֹתָיו (סִימָן י"ג). נִרְאֶה דְלִהְעֵלוֹת לְסִפֵּר תּוֹרָה יֵשׁ לְהַקְלֵל, דְּבִצָּה מִתְחַזֵּק הַשָּׁב בְּתַשׁוּבָתוֹ, וְנִחָה דְעֵתוֹ בְּרֵאוֹתוֹ דְּמַחְשָׁבִין אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁהָיָה מִקֵּדָם, וְכֵן רָאוּי לְעֵשׂוֹת לְחַזֵּק לֵב הַשָּׁבִים בְּתַשׁוּבָה (מִרְאִית הָעֵין לִיקוּטִים סִימָן י"א אוֹת י"ב). יֵשׁ מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִים מֵרֵאשִׁי חֲדָשׁ אֶלּוּל שֶׁאַחַר מִנְחָה, מְכַרִּז הַשְּׁמַשׁ "שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבְבִים" וּמְנַהֵג יָפֵה הוּא.

(בְּרַכֵּי יוֹסֵף סִימָן תַּקפ"א אוֹת י')

ב. תִּקְוֹן רַבָּנָן שֶׁיַּעֲלֶה לְוִי לְקָרוֹת פְּרִשֵׁת הָעֵגֶל, שָׁאֵם יִקְרָא יִשְׂרָאֵל, יִגְדֵּל הַפָּאָב אוֹ יִהְיֶה נִרְאֶה שֶׁהוּא לֹא חָטָא, וְחוֹצֵפֵי אִסְגָּא, לְכֵן תִּקְוֹנוּ דְהַלְוִי יִקְרָא, דְהַלְוִיִּים לֹא חָטָאוּ בְּעֵגֶל, וְהַחֲזִן יַעֲזֵב הוּא קוֹרָא כָּל הַפְּרִשָׁה אֵין לְהַקְפִּיד עָלָיו.

(שׁו"ת יוֹסֵף אֲמִץ סִימָן מ"ז אוֹת ב)

מוֹסֵד

מִנּוּרָה, כְּתוּבוֹ גוֹרֵי הָאָרֶץ יֵצֵא ל, שֶׁכָּל עֲנִינֵיהָ רָמַז לַתּוֹרָה. וְאַפְשָׁר לְרַמֵּז "מְקֻשָּׁה", שֶׁהַתּוֹרָה בָּאָה עַל יְדֵי יִסּוּרִין. "תַּעֲשֶׂה" מֵאֲלֵיהָ, רָמַז שֶׁאַפְלוֹ אָבִיו עִם הָאָרֶץ וְנִגְזַר עָלָיו שֶׁיִּהְיֶה טָפֵשׁ, אִם יִגַּע בְּתוֹרָה יִזְכֶּה מֵאֲלֵיו. "זָהָב טָהוֹר" שֶׁיִּהְיֶה תּוֹרָה לְשִׁמּוֹה. "יִרְכָּה וְקָנָה גְבִיעֵיהָ כְּפִתּוּרֵיהָ וּפְרָחֵיהָ" ה' מִיָּנִים, כְּנֶגֶד פְּשֻׁט רָמַז דְרִישׁ סוּד וְגִימְטְרִיאוֹת. "מִמְנַה יִהְיוּ" בְּהַקְדָּמוֹת אֲמִתּוֹת תּוֹרַת אֱמֶת. ו' קָנִים יוֹצֵאִים מִצְדֵּיהָ - ג' ג' נֶגֶד שְׁשֵׁת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ. וְהַנְרוֹת - לְהַאֲוִיר לוֹ וְלִישְׂרָאֵל מְקַדְשֵׁת נִשְׁמָתוֹ עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, וְכָלֵם פּוֹנִים לְנֵר הָאֲמֻצָּעִי ז' הַרוֹמִז לְשִׁבְתָּ קֶדֶשׁ, וְגַם רָמַז לְמִדּוֹת שֶׁיִּהְיוּ פּוֹנִים לְאֲמֻצָּעִי, דְרָךְ מְמַצֵּעַ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הַרְמַב"ם (בְּשִׁמוּנָה פְּרָקִים פ"ד). גְּבִיעִים כ"ב - לְתַקֵּן וְלְהַאֲוִיר כ"ב אוֹתוֹת. מִנּוּרַת הַמְּאֹר - לְהַאֲוִיר אוֹר הַתּוֹרָה וְנֵר מְצֻנָה. כְּפִתּוּרִים י"א - לְיַחַד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהָ הַרוֹמִזִּים לו"ה שֶׁבְּשֵׁם הַנּוֹה הַכּוֹלֵלֶת (וְעֵין עוֹד כֶּסֶף דוּד דְרוֹשׁ ח'. נַחַל קְדוּמִים בְּהַעֲלוֹתָהּ).

(צְפָרָן שְׁמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רִיח)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרִשָׁה

וְלַקְחַת מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה - אֲפֻשָׁר לֹאמַר בְּמָה שֶׁכְּתוּב הַרְמַב"ם (פ"ג דְּבִפְנִימִים) דְּמִצְוָה מִן הַמְּבַחֵר לְהַבִּיא כָּל מִין וּמִין בְּכָלִי בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ, וְאִם הִבִּיא בְּכָלִי אֶחָד יֵצֵא. וְלִזְהָ אָמַר "וְלַקְחַת מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה", כְּלוּמַר לְפַעֲמִים מְקַרֵּי לְקִיחָה אֶף שֶׁתִּתֵּן כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה - "וְשִׁמְתָּ בְּטַנָּא" - יִרְצָה בְּכָלִי אֶחָד כָּל הַפְּרוֹת וְהַבְּפוּרִים בְּטַנָּא בְּכָלִי אֶחָד, מְקַרֵּי לְקִיחָה וְיֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ.

יום ב

הלכות

א. אין לוי בבית הכנסת, כהן שקורא ראשון מברך שנית וקורא.

(לדוד אמת סימן ה אות טו)

ב. אם אין לוי בבית הכנסת ביום ראש חדש, כהן קורא פ"ב במקום לוי, ואין לחוש דמברך על מה שפבר קרא.

(לדוד אמת סימן ו אות סח)

מוסד

אָרוֹן - רָמַז שִׁיְהִי דְרוּפְתָקָא דְאוּרִייתָא [עֲמַל בְּתוֹרָה]. חצ"ר תבונות פרכא דכלא בה, שפעתא, אגדתא, פרידס, וכל חכמות התורה. מדות הארון שבורות, אמתים וחצי ארכו אמה וחצי רחבו, אמה וחצי קומתו - רמז שיהיה בעצמו כלא יודע, ושכל ידיעתיו שבורות הם, לעמק התורה וגדלתה, בין בגרסא שדומה לארץ, בין בעמק העיון שדומה לרחב, בין לסוד. ושעור קומ"ה יאמין כי חכמתו שבורה ולא ידע כדחז"ל. ג' ארונות, ב' של זהב ואחד של עץ - בתוכם של עץ, רמז לגוף, וב' של זהב, רמז לנפש רוח, שצריך להשוותם גוף ונפש רוח נר"ן נכון שהחמר יעשה צורה, פשים שהעץ לא היה נראה כי אם זהב, וכך הגוף יהיה כמו הנפש והרוח. "מבית ומחויץ" שיהיה תוכו כברו, כמ"ש רבותינו זכרונם לברכה.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריח)

חדוש על הפרשה

ושמחת בכל הטוב - אמרו רבותינו זכרונם לברכה "אין טוב אלא תורה". ואפשר במה שאמרו (פרק י"ג דכתובות): כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו הקריב בפורים, והתוספות שם הביאו תנא דבי אליהו שדורון לתלמיד חכם מכפר עוונות. עין שם. ועתה אחר גמר מצות פורים רמז הכתוב "ושמחת בכל הטוב", פלומר שאם יחרב הבית ולא יהיה בפורים תשמח בתורה, שאתה יכול לתת דורון לתלמיד חכם והוי בפורים.

(חומת אנה)

יום ג

הלכות

א. במקום שנהגו שהרב הוא הפרנס עולה אחר הלוי, אין רשאין למחל שיעלה אחר במקומם.

(לדוד אמת סימן ח אות כ)

ב. מדרגת הז' עולים, הששי גדול שבכללן, והשלישי אחריו, והשביעי גרוע מכלן. הרב מהרח"ו בס' הפונות. ומנהג קדים בספרד לעלות גדול הקהל בשביעי שהוא המשלים.

(מחזיק ברכה סימן רפב אות ג)

מוסד

פרובים - רמז שיהיה פתינוק נקי מחטא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כ"ב ע"ב): בן שנה שאול במלכו, נקי מחטא כבן שנה. סוככים בכנפיהם - רמז שיפרש כנפיו לתלמידים, ודלים בצל כנפיו יחסיון.

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריח)

חדוש על הפרשה

ושמחת בכל הטוב וכו' - אפטר דרמז מה שאמרו בש"ס על גשי תלמידי חכמים, מי לא פלגן בהדייהו [וכי לא חולקות עםם בשכרם], וכתב הרב פוס הישועות ז"ל דהקב"ה משלם לתלמיד חכם החצי שלו והחצי של אשתו, פי הקב"ה נותן לו במתנה החצי שלוקחת אשתו. וזה רמז "ושמחת בכל הטוב" כל חלקך בתורה, אתה וביתך כי החצי נוטלת אשתך מאת ה', ואתה תשמח בכל הטוב.

(חומת אנה)

יום ד

הלכות

א. כשקורין ב' פרשיות מחברות, יקראו ג' עולים בפרשה ראשונה, והד' יקרא הנשאר מהפרשה ראשונה, והתחלת השנייה, ובזה ישווה ה-ב' פרשיות במנין העולים.

(לדוד אמת סימן ז אות ט)

ב. קטן לא יהיה ש"ץ לקרות הפרשה עד שיהיה בן י"ג שנה שיהביא ב' שערות, ואם קרא הפרשה, אם הגיע לחנוכה, עלתה להם הקריאה.

(לדוד אמת סימן ה אות כז)

מוסד

שלחן, [רמז ש] יערוך שלחן לתלמידי חכמים, ועניים מרודים יביא בית. מדות השלחן אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו, מקצתן שבורים ומקצתן שלימות, שם רמז, אנה מדות שלימות, רמז לשבת, שהוא מעין עולם הבא שכלו אנה, וכן יום טוב יהיה שלחנו שלם כפרפת ה' אשר נתן לו. רחב אמות

שְׁלִימוֹת, רָמַז לְהַכְנִסֵת אֲוֵרוֹת וְעֲנִיִּים, שְׂרִיחַ לְבָבוֹ, וְאַמּוֹת שְׁלִימוֹת יִהְיֶה שְׁלֵחַן מְלֵא. קוֹמָה רַב זְמַן שֶׁהוּא חוֹל, הַמְדוּת שְׁבוּרוֹת, שְׁבָחוֹל לֹא יֵאָכֵל אֶלָּא לְקִיּוֹם הַנְּפֶשׁ, וְיִהְיֶה נִרְאֶה כְּאִלּוּ חֲסֵרָה הַסְּעָדָה וְשְׁבוּרָה, וְגַם יִהְיֶה לוֹ לֵב נִשְׁבָּר, שְׂיִזְכֹּר בְּחֻרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׂפָתַי בְּזֵהָר הַק' (ח"ב קנ"ז ע"ב) (וְעַיִן בְּרַפִּי יוֹסֵף או"ח סִימָן קנז).

(צִפְרָן שְׁמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רִיח)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ - אֶפְשָׁר בְּרוּךְ אַתָּה בְּ"בֹאֶךָ" נוֹטְרִיקוֹן בֵּית אִשָּׁה כְּלִים, דְּשִׁלְשָׁה אֱלֹהִים כְּשֶׁהֵן נְאִים מְרַחֲבִין דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם, וְכִמוֹ שְׂאֲמָרוֹ ז"ל: הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרָךְ גְּבֵר בְּבְרוּךְ אַתָּה בְּבֵית אִשָּׁה כְּלִים, בְּמַעֲמַד שְׁלִשְׁתָּן הַתְּבַרְךָ בְּהַדְרָן וְנוֹיִן שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם, וְזֹאת הַבְּרָכָה לְהַרְחִיב דַּעַת וְהַשְׁקִיט מְבוֹכָת תַּאֲוֹת הַחֹמֶר.

(פְּנֵי דָוִד)

יּוֹם ה'

הַלְכוֹת

א. נִהְגוּ בְּרַב הַמְּקוֹמוֹת לְקֵרוֹת עוֹלֵין הַרְבֵּה [לְתוֹרָה], אַע"פ שְׁקוֹרָא הַבֵּימָה שְׁקָרָה חֲבָרוֹ, וּבְפֶרֶט בְּשִׁמְחוֹת, וְהַחֹזֵר וְקוֹרָא מַה שְׁקָרָא חֲבָרוֹ, הַקִּדְּם אֵינּוּ עוֹלָה לְמַנְּנָן ז'.

(לְדוֹד אֲמַת סִימָן ו אֹת ע)

ב. כְּתָבוּ ז"ל שְׁטוֹב לְעֵלוֹת לְסִפּוֹר תּוֹרָה פְּעַם אַחַת בְּחֻדְשׁ, אֲךָ אֵין לְהַתְקוּט עַל זֶה וְלֹא עַל הַמְּקוֹם שֶׁעוֹלֵין אֹתוֹ.

(תּוֹרַת הַשְּׁלֵמִים סִימָן כב)

מוֹסֵד

כִּיּוֹר - רָמַז לְהַכִּין בְּתוֹכוֹ מִתְּק שְׁפָתַי, וְלְהַגְבִּיר הַחֲסָדִים הַרוֹמְזִים לְמִים, וְיִרְחֲצוּ בְּדַבְּרֵי הַטוֹבִים כָּל הַקְּפָדוֹת וּמְרִיבוֹת שְׁבִין אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְאִישׁ וּבֵיתוֹ, וְיִרְבֶּה שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, שְׁעֵלוּ מִן הַרְחָצָה בְּמִתְק וְדָשׁוּן שְׁפָתָיו יִדְעוּן רְצוֹן, וְרָמַז שְׂרִיחַצוֹ בְּתוֹכְהֵם הַחוֹטְאִים מִצוֹתָם עוֹנוֹתָם וִיטְהֵרוּ.

(צִפְרָן שְׁמִיר, סִימָן יג, סְעִיף רִיח)

חֲדוּשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

יִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטוֹב - כְּשֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלְטָת אַז הַכֹּל בְּקִצְבָה וּמִדָּה, עַל פִּי הַדִּין, אֲךָ כְּשֵׁי שֶׁרַחֲמִים, הוּא בְּשִׁפְע גָּדוֹל מְאֹד וּבְנִתְרַנוּת, וְזֶהוּ "יִפְתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ הַטוֹב" בְּשִׁפְע רַב.

(דְּבָרִים אַחֲדִים עַל דְּרוֹשׁ ד')

יום ו

הלכות

א. כשעולה לספר תורה, יעלה בדרך שהיא קצרה ממקומו לתבה, ונכחו יצא דרך ארפה. ואם שתי דרכים שוין, יעלה דרך ימין וירד פנגדו. לא ירד מהספר תורה, עד שיעלה אחר ויברך, וטוב להמתין עד שיקרא ג"כ האחר וירד בין גברא לגברא. עולה וירד שהם שוים במעלתם, יכבד היורד לעולה לספר תורה, ויתעכב עד שיעבר ההולך לעלות לספר תורה.

(לדוד אמת סימן ה' אות מ-מב)

ב. אין צריך התלמיד לעמד כשרבו קורא בתורה, רק כשעובר לעלות, ויש מקומות שנוהגים כשהרב עולה וכן האב, כל זמן שקורא בתורה, התלמיד או הברן עומד על עמדו במקומו, ובמקומות שנהגו כך נעשה הדבר חובה, שאם לא יעמד נראה שהוא מזלזל.

(לדוד אמת סימן ה' אות ל"ד)

מוסר

יכין ובעז - רמז שיהיו לו שני עמודים חזקים כראי מוצק (ע"ש איוב לז, יח), ועקרים גדולים לישר עניניו וכל מעיניו. האחד, "יכין" אל יהי מהיר בשום דבר, פי פרי המהירות חרטה, ולכן יתישב בכל דבר, ויהיו כל עסקיו ודבריו בהכנה דרבה, הכנת גוף ונפש, בלי חפזון ומהירות, פי כאשר יתישב ויהיה מתון מתון קדם שידבר או יעשה שום דבר בראת ה' על פניו, אז יהיו כל מעשיו מתקנים לשם שמים. והשני, "בעז", רמז שייאגר כעסו ותוקפו בו בקרב, וזהו "ובו עז", ולא יכעוס על זולתו ובני ביתו, פי אם יכעוס על עצמו אשר עונותיו הטו אלה שיעשה נגד רצונו, וזהו "בו עז", שהקשי שייבוא לו הוא הגורם. וגם רמז שיהיה מלא תורה, ואין עז אלא תורה (שהש"ר א, כג), וזהו "בו עז", שתדיר יחשב בתורה אף כשמתעסק בצרכיו והולך לדרך כמו שאמרנו ז"ל (ועוד הארכתי ברמזים אלו בס"ד). וזה רמז הפתוב (שמות כה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ממש, אימתי, כשהיה להם מדות ונהגות הרומז לכלי הקדש. וז"ש "ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו", אשר הכל רומז למדות טובות תרומיות תוריות. וכן תעשו בעצמכם תבנית כל רמ"ז משכן וכליו, ובזה יהיה מקום להשראת שכנה, ויתקיים "ושכנתי בתוכם".

(צפון שמיר, סימן יג, סעיף ריח)

חדוש על הפרשה

הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה - פרוש אם היצר הרע שהוא גר בקרבך, כמו שנאמר "ובא הלך לאיש עשיר - יעלה עליך", שישלט בך ויתגבר עליך ותשמע לו, "תרד מטה מטה" גימטריא "גיהנם". לקוטים כתיבת יד.

(נחל קדומים)

פְּרֻשַׁת נְצֻבִים

'יום א

הִלְכוֹת

א. עָרַב רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יִתְעַנֶּה וּיִפְשֵׁט בְּמַעֲשָׂיו, וְיִטְבֵּל עַל כָּל פָּנִים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רמט)

ב. יִתְפַּלֵּל עֶרְבֵית שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּבִכְיָה וּבְכִוְנָה גְדוּלָה מְאֹד, דּוֹאֵג וּבוֹטֵחַ.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רג)

מוֹסָד

יִסְתַּכֵּל הַסֵּכֶל וְיִדַע הַעֵינֵי בְּשׂוֹר לֹ, וְכֵה יֵאמֵר בְּלִבּוֹ כִּי אֶעְבֹּר בְּסֶךְ, יְמֵי חַיֵּי אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים, מָה עֲמָדִי, בְּסֶדֶר עֲבוּדָה עֲבוּדַת הַבוֹרָא, וְכִי־צַד, סֶדֶר מְשֻׁנָּה, אֲשֶׁר קָרִיתִי לִי בְּיָמֹת הַחוּר"ף וְגַם עַד זְקֵנָה, וּבְדוֹר יְתוּם אֵין צָרִיף לְחַפְשׁ, חֶפְשׁ מְחַפְשׁ, כִּי כְמוֹ רֶגַע הֵלֵא יִמְצָאוּ, קוֹרוֹת בְּתִינוּ הַרְזִי"ם, וּפְתָאם יָבֵא אֶל הַיְכָלוֹ, בְּתֵי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְחָשִׁים, רוּחַ סְעָרָה תִּסְמַר שְׁעֵרֶת בְּשׂוֹר, אֲכֹסֶהוּ צֶעַר"י, צָר"י אֶלְפִים, וְצָר"י אֲשֶׁר כִּלָּה יָמָיו, בִּי דוּדֵי וְבִי פִירֵי, יִתִּיב אֶפְתוֹרִי, אֲכִיל מְשׁוּפְרֵי שׁוּפְרֵי, הַדָּר"א אֶרְעָא וְהַדָּר"א פִירֵי. הַלִּילָה מְשֻׁמֵר, אֲגַב אֶסִיפ"ה נוֹעֵדוֹ יַחְדָּו, לְרִבּוֹת הַשְּׁחָקִי"ם, יִשְׁחָקוּ עֲצָמוֹתֵיהֶם שֶׁל הַאִישׁקֵאק"י, אוֹ גִיעוּלֵי הַקֶּאֶרְטִי"ן, כְּמָה שְׁעוֹת בְּלִילֵי טִיבַת הָאֶרְכוֹת. וְיֵשׁ אֲשֶׁר לֹ הֵלֵךְ בְּטֶרְטִיאוֹת וְקֶרְקֶסָאוֹת אֵינְהוּ וְאֵבִירִי"הוּ, לֹא יַעֲצֹרְנוּ הַגִּשְׁם וְרוּחַ חֲזָק.

וְאַחַר חֲמִשָּׁה שְׁעוֹת אוֹ יוֹתֵר, בֵּא יָבֵא אֶל בֵּיתוֹ, עֶרְפֹּף הַשְּׁלֶחָן, נִשְׁבֵּץ"ע וְנִטַּל, מְעַדְנֵי מְלָךְ, וְיִזְן הֵן לֹ, שׁוֹתָה בְּעַסִּי"ו, וּמוֹצֵיא מִלְפָּסוֹ מְטַעֲמִים אֲשֶׁר אָהֵב. אֲדָהֲכִי וְהֲכִי חֲבָלֵי שָׁנָה עַל עַפְעָפִיו, וְיִשְׁכַּב וְיִרְדָּם, עַד כִּי עֶבֶר זָמַן קָרִיאת שְׁמַע וְתַפְלָה בְּצַבּוּר, קִימָה הֵיטָה לֹ מִפִּי פִתְחֵינְהוּ לְעֵינֵיהֶם נוֹתֵן עֵינָיו בְּמִשְׁרָתוֹ, וְנָתַן הַקֶּצֶץ"ף וְקָם לֹ. וְאַחֲרֵי כֵן פִּתַח אֶת פִּיו, בְּקִצְתָּ סֶדֶר תַּפְלָה בְּבָלֵי דַעַת, וְתַכֶּף יָצָא יָצָא, בְּהוֹל עַל מְמוֹנוֹ, וְעַל עֶסְקֵי סְחוּרוֹתָיו הַרְבוֹת, וְכֹל הַיּוֹם טְרוּד בְּפּוֹעֲלָיו, וְסוּפְרֵי וְהַקְּפוֹתָיו וְכִי־צַא. וְכֹל כֶּף נִשְׁתַּרֵּשׁ בְּסֶדֶר זֶה, עַד כִּי יַחֲשֹב, כִּי זֶהוּ דָרְךְ יִשְׁרָה, וְאָמַר בְּלִבּוֹ כִּי הוּא עוֹבֵד ה'. וְכִבֵּר זָמַנִּין דְּמִשְׁפַּחַת הַשֵּׁב"ח הַשְּׁבִי"ח, עֲשׂוּי אֲדָם לְהַשְׁבִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ עִם סִיעַת מְרַחֲמוּהִי [חֲבֵר אוֹהֲבָיו], הַגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדֵי כָּשֵׁר, כִּי מַעוֹלָם לֹא נִטְמָא עִם אֲשֶׁת אִישׁ, וְהוּא זוֹרַע צְדָקוֹת, וְגַם לוֹמֵד אֵיזָה מְזֻמּוֹרִים, וּמְרָאָה שְׁנוּשָׂא וְנוֹתֵן בְּאֶמּוּנָה, וְכִי שִׁיחַ וְכִי שִׁיג לֹ בְּכֹל מִינֵי סְחוּרָה, וּפֶאֶטוּרִיא"ה וְכִתְבֵי חִילוּפִיָּהוּ וְשִׁינוּיָהוּ וְגִרְעִינִיָּהוּ וְעוֹקְשִׁיָּהוּ. וְשִׁמְחוּ כָּל הַשּׁוֹמְעִים הַנְּהַגִּים מְמוֹנוֹ, וּמְקוּיִם שִׁשְׁגִיחַ עֲלֵיהֶם לְקַרֵּב לָהֶם הַתּוֹעֵלֶת. וְעַנּוּ כָּלֶם וְאָמְרוּ יְדַעְנוּ שְׁלֹמוֹתָךְ וְיִרְאָתָךְ, יִתְיַצְבוּ הוֹלְלִים, בְּמִינִים מִינִים שׁוֹנִים...

(לב דוד פֶּרֶק שְׁבִיעִי)

חדוש על הפרשה

אתם נצבים - אפטר נצבים היום כלכם ראשי תבות "הנף", שיהם אותיות שאין להם זוג (בא"ב דאטב"ח), ובהם משפחת כנסת ישראל להקב"ה: "הנף" יפה דודי, והוא משבחה "הנף" יפה רעיתי.

(נחל קדומים)

יום ב

הלכות

א. [בליל ראש השנה] יבא שמח לבית, ויעשה סדר הנהוג לאכל, קרא, וסלקא, ופרתי, ותפוח בדבש, ותמרי, ורמון, וראש כבש.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רנא)

ב. לא יאכל דג בראש השנה, כמו שכתב הרשב"ץ (בחידישויו לר"ה דף כ"ה), וקצת סמך יש בזה (תקו"ז, תקו"ז).

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רנג)

מוסד

היא את דבר ה', ישים מעניניו לכל אזהרות רבותינו זכרונם לברכה, ולא יעבר בשאט בנפש אפלו על קלה, כי קלה גורת חמורה, ועל הכל עתיד לתן דין וחשבון, כי הוא עצמו הוא פוסק הדין שדבר זה אסור, כמ"ש ביהוא עבדא דרבנו יהודא חסיד ז"ל, בהוא עשיר שהביאו ספר לפניו וקרא בפיו "לא תקיפו" וכו', וזהו "לתן דין", שאתה נותן הדין לאסור, ואחר כך "חשבון", כמה זימני עשה אותו אסור, ואתי שפיר "לתן דין וחשבון", וכמו שבארנו בעניויתינו בנמוקינו (עין דברים אחדים דרוש ט"ו סימן ד') בסיעתא דשמאי.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שי)

חדוש על הפרשה

אשר לבנו פנה - ראשי תבות "אלף", רצונו לומר פאלו עבר על כל התורה שנתנה לאלף דור. רבנו אפרים ז"ל.

יום ג

הלכות

א. יש מי שנהג שלא לאכל בראש השנה שום דבר חמוץ אפלו לימונים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רנד)

ב. קדם שיִשָּׁכב, יאמר מזמור תהלים עד אשר תגבר עליו השנה מאד.

(מזרה באצבע, סימן ט, סעיף רנה)

מוסד

המתפלל בעד חברו, והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה. **אח"י** [אמר חיים יוסף]: צריך שיכנין דוקא על חברו ולא שמעה ימשך לעצמו, וזה פשוט הראשונים "לא לנו ה'" כי אם לכבוד השכינה, לא לנו שאין פונתינו שימשך תועלת לנו. מא"ן.

(הגהות החיד"א על מוסרי של"ה פ' וירא)

חדוש על הפרשה

וישלכם אל ארץ אחרת - למ"ד גדולה בתבת "וישלכם", וכשתסיר למ"ד מתבת "וישלכם" האותיות הנשארות גימטריא "עשו", שם רמז פשוט לתלק הלמוד, יבא עשו, כמו שאמרנו "ל" אין הקול קול יעקב הידים ידי עשו".

(חומת אנה)

יום ד

הלכות

א. ישתדל [בראש השנה] לקום באשמורת, ולפחות הבקר אור. וימנע מלשמע תקיעות שנהגו בבקר קדם תפלה, כי על פי הדין ועל פי הסוד אין מקום לתקיעות הללו, ושב ואל תעשה עדיף.

(מזרה באצבע, סימן ט, סעיף רנז)

ב. יכול לשתות קאפ"י [קפה] בלי סוק"ר [ספר] קדם תפלה, שתהיה דעתו מישבת.

(מזרה באצבע, סימן ט, סעיף רנח)

מוסד

ואם ההקפדה יהיה על תלמיד חכם, יפער פיו לבלי חק על החכמים שבדור, ואם רוצה להתיימר, יאמר, החכמים חוץ מתורתם הם נעדרים ממוסר ויראה ודרך ארץ, וכבר הראשונים פשוט פונת הפסוק (תהלים קיט, ג) "זלעפה אחזתני מרשעים עזבי תורתך", כלומר, שאומרים חוץ מתורתך, וזהו עוזבי תורתך, ומראה סימני טהרה לומר הנה החכמים הראשונים חמדת ישראל, אף אלה שבזמננו מדותיהם ועניניהם קשים, וכל ישעם לאפוקי ממונא, וכהנה וכהנה, אף אינם רוצים לידע דהתלמיד חכם תלו בה טפלי [תלויים בו התינוקות], והבית ימלא הילדים רכים וחסר לחם וכו'. ומזה יבא להצטרע ולחשב בזמן תפלה, וכמה תפלות וברכות פורחות באויר, ואבוהון דכלהו הגאון וההקפדה, שלא ללמד על עצמה יצאה, אלא אחריה

רעותי"ה מובאות חטאות ואשמות כללי ופרטי. אוי לה לאותה בוישה למי שעתיד להרקב בקבר, ויתאווה שיאכלנו רמה להנצל מהדין, כמ"ש (איוב יד, כב) "אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל".

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שטז-שיז)

חדוש על הפרשה

ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב - הראשונים אמרו כי ראשי תבות "את לבבך ואת לבב" - "אלול", להתעורר בתשובה בחדש אלול. עכ"ד. ואפשר כי סופי תבות "תכתב", והראשי תבות גימטריא "חלל" עם הפולל, או "חיים" עם הפולל, וזה רמז להתעורר, ותבין כי בא זמן אשר תכתב ח"ו חלל או חיים. וכן ראשי תבות "ומל ה' אלהיך" הוא "אוי", וגם גימטריא "טוב" (לרמז פנזכר לעיל אשר תכתב טוב או ח"ו אוי).

יום ה'

הלכות

א. בתפלה [של ראש השנה], יתעורר מאד מאד לומר בלב נשבר ויתחנה ובכיה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רנט)

ב. יזהר לשמע התקיעות לקים מצות עשה, ויחשב שיש סודות גדולות, וה' יקבל פגנתו דרך כלל. וברצוא ושוב בשמיעת התקיעות ירהר עונותיו, ואם מפסיק התוקע יתודה בלחש הרבה בין הפרקים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רס)

מוסר

יתאמץ במוסף [של ראש השנה] הנשגב והנורא בבכיה ובכונה שלימה, וישים עצמו פאין באמת, כי בעונותינו הרבים בדור יתום זה אנו יתושים, ואם האמוראים עליהם השלום אמרו (שבת קיב ע"ב) "אנו פחמורים", להיות אנחנו יתושים הוא מעלה ואינו עונה, כי דלוננו מאד בתורה ובמצוות וביראה. ויתעורר ויבקש ממלך המלכים הקדוש ברוך הוא בלב נשבר, אוילי יחנן ה'.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסא)

חדוש על הפרשה

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו - אם תהיה ענו תוכל להיות שלם "בפיך" בתלמוד תורה בדבור, "ובלבבך" במחשבות טהורות, "לעשותו" בקיום המצוות. כי הענו אין סגרא אחרא שולט בו, והוא מרובה לשיכנה וכאלו הקריב כל הקרבנות, ואם כן בענוה אמתית אתה יכול לקיים כל התורה כולה ולדבק בו.

(מראית העין, חליו)

יום ו

הלכות

א. יתגבר פארי שלא לישן ביום ראש השנה ויעסק בתורה, כי לא כל העתים שוות לישן ולהתענג, כי עתה יום הדין, וכל העולם עובדים בפני מרון לפניו יתברך. ואף שכתבו שאחר חצות מתר לישן, לא נאמר לנו המלאים חטאות, וזוהמת הסטרא אחרא פרוחה בכל. לכן טוב מאד להתגבר ולעסק בתורה, וכלי האי ואולי לשפלות מצבינו בדור יתום כזה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסג)

ב. אחר מנחה סמוך לערב, יאמר סדר התשליח, ויתאמץ בכונתו. ואני בעניי סדרתי תפלה לומר בעת ההיא, מבקש מטו ומעורר הרחמים, והיא בצפון שמיר (סימן י"ב אות ר"ו).

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסד)

מוסר

בבואו לבית יסעוד סעדת יום טוב, ומורא שמים יהיה עליו, ולפחות בימים אלו יקיים "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), שיחשב בשוכבו ובקומו באוכלו וכיצא כאלו עומד לפני ה', כמו שהוא האמת כי מלא כל הארץ כבודו. וכבר הרמב"ם בספר המורה (ח"ג פרק נ"ב) האריך בזה, והביאו בקצרה הרב מור"ם בריש הגהת שלחן ערוך ארח חיים (סימן א' סעיף א'), ורמזנוה לעיל (סימן ג' אות ס"ג). ואשרי הזוכה למדה זו תמיד קדוש יאמר לו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסב)

חדוש על הפרשה

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיה ובלבבך לעשותו - ואל תאמר מי יוכל לקיים כל המצוות שהם שעור קומה מי יעלה לנו השמימה וכו', לזה אמר "כי קרוב אליך הדבר מאד" לקיים כל התורה. "בפיה" שיתלמוד דיני התורה, "ובלבבך לעשותו", ותגמר בלבבך לעשותו, וכשיצדמן מצוה תעשנה, בזה יועיל פאלו קימת כל המצוות.

(אהבת דוד דרוש יג)

פרשת וילך

יום א

הלכות

א. גם בליל ב' של ראש השנה יאמר שהחיינו בקדוש, ואין צריך לפרי חדש.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסה)

ב. ויעשה הסדר של ליל ראשון באכילת הנהו מילי לסימנא טבא, תפוח בדבש, וראש כבש, ותמרי וכו'.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסו)

מוסד

כמעשה אור ויום ראשון [של ראש השנה], ככה יעשה בשני, בהתעוררות ולמוד תהלים ומעוט שנה, ותפלות בכונה ובכיה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסז)

חדוש על הפרשה

ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום - דרוך הלצה אפטר לומר, שהיה לו נחת רוח למשה רבנו ע"ה מאד על זה (שכלם היו בעלי תוכחה ויכולים לעמוד בתוכחה), וזה שנאמר "ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", היום מלאו ימי ושנותי, כלומר בראותי שזכיתי שאתם כלכם ששים רבוא אוהבי התוכחות, אמונתה הפעם, היום מלאו ימי ושנותי, דאין קץ למעלת מזכי לחיבא, ובפרט לכל ישראל. וכמו שאמרו בזהר דאלו בני נשא ידעי, הווי רדפי בתר חייבא פרדיף בתר חיי [פרוש: שאלו היו בני אדם יודעים מעלת מזכי הרבים, היו רודפים אחר החוטאים לזכותם, כאדם הרודף אחר החיים]. וזהו שאמר "ולמוכחים ינעם", דכשמוקבלים התוכחה מורה דיש יראת שמים במוכח, פי דברים היוצאים מהלב נכנסים בלב, ואם כן ינעם למוכחים כשדבריהם עושים פרות, "ועליהם תבא ברפת טוב" בשכר מזכי לחיבא.

(דברים אחדים דרוש יב)

יום ב

הלכות

א. ישתדל להתענות בעשרת ימי תשובה. ויזהר מאד במעוט שיחה, ופשוט מעשים, ותשובה, והרבות צדקה, ושלו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסח)

ב. ברכת השובה, המנהג לחתום כל השנה "מלך אוהב צדקה ומשפט", ובעשרת ימי תשובה "המלך המשפט". ואם טעה בעשרת ימי תשובה, ואמר "מלך אוהב צדקה ומשפט", חוזר (בן דעת מר"ן כמו שכתבתי בברי יוסף סימן קי"ח וע"ש).

(קשר גודל, סימן טוב, סעיף א)

מוסד

הגאָאָה וְהַהֲקַפְדָּה, עוֹזֵן פְּלִילִי כְּכּוֹפֵר בְּעֵיקָר וְעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה (סוּטָה ד' ע"ב), וְאִין עֶפְרוּ נִנְעַר וְכו' (שָׁם ה.), וּבְקִרְבוֹ יְשִׁים אֲרָבוּ וְכָל מַעֲיָנָיו שִׁיחַ שִׁיבוּהוּ, וְהַעוֹשֶׂה לְהַפְּךָ מִתְּמִלָּא עָלָיו עֲבָרָה, וְכָל זֶה מִגְּאֻתוֹ וְזִדּוֹנוֹ, וְשׁוֹכֵחַ מֵהוּא, פְּחוֹת שְׂבֻפְחוּתֵי בְרִיּוֹת הַפְּחוּתוֹת, בְּהִיּוֹתוֹ מְכַעֲסִים לְבוֹרְאוֹ ח"ו. וְעֲבָרָה גְּוִרְתָּ עֲבָרָה, יָבֵא לְכַעַס הַחֲמוּר שֶׁהוּא כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה (שָׁבֵת ק"ה ע"ב), וְטוֹרֵף נִפְשׁוֹ. וּמִזֶּה יָבֵא לְנִקְמָה וְלִנְטוֹר וְלִשְׁנֵא אַחֲזִי מִיִּשְׂרָאֵל, וְעוֹבֵר עַל כְּפֵה מִצְוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה תְּדִיר.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף שִׁיג-שֵׁטו)

חדוש על הפרשה

ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ - כְּתָבוּ הַתּוֹסֵפוֹת פֶּרֶק קָמָא דְּבִתְרָא דִּתְיִבַת "לְפָנֶיךָ" רוּמַז לְצִדְקָה, כְּדָכְתִּיב "וְהִלַּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָה", וְעַל יְדֵי הַצִּדְקָה מִתְּכַפְּרִים הָעוֹנוֹת אֶפְלוּ הַמִּזִּיד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל. וְזֶה רָמַז "ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר", רוּזָה לוֹמַר עוֹבֵר עַל פְּשַׁע, מִטַּעַם "לְפָנֶיךָ" שֶׁהִיא הַצִּדְקָה. "הוּא יִשְׁמִיד אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ" בְּזָכוֹת הַצִּדְקָה תֵּבֵא גְּאֻלָּה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל, "יִשְׁמִיד וְכו' מִלְּפָנֶיךָ", בְּזָכוֹת הַצִּדְקָה. "וְיִרְשְׁתֶּם מֵהָר", כֹּה יֵאמֵר הָאֵל וְכֹה יוֹסִיף כִּי עִמָּךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאֶרֶץ נִרְאָה אֹר.

(כְּפֵסָא דְּדוּד דְּרוּשׁ כ)

יום ג

הלכות

א. אִם אָמַר בְּעֵשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה "מִלְּךָ הַמְּשֻׁפֵּט", אֵינּוּ חוֹזֵר.

(קָשֶׁר גּוּדֵל, סִימָן טוֹב, סְעִיף ב)

ב. אִם בְּשָׁר הַשָּׁנָה אָמַר "הַמִּלְּךָ הַמְּשֻׁפֵּט", אֵינּוּ חוֹזֵר.

(קָשֶׁר גּוּדֵל, סִימָן טוֹב, סְעִיף ג)

מוסד

אֵלֶּה הַדְּבָרִים שֶׁאֵדָם דָּשׁ בְּעַקְבֵּי וְהֵם תְּדִירִיּוֹת וְהַהֲרַגְל בְּהֵם נַעֲשֶׂה טַבַּע בַּעוּה"ר, וְצָרִיךְ לְהַתְּגַבֵּר מְאֹד לְפָרֵשׁ מֵהֵם עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֶׁף הַשְּׂמֵשׁ, וְרַחֲמִין לְמַבְעֵא עַל רַז"א דִּנְא, קוֹרוֹת בְּתֵינ"ו הַרְזִי"ם בְּתֵי הַנִּפְשׁ דְּאִית בְּהוּ מִשׁוּם אֲכַחוּשִׁי, בְּחוּן בְּהֵם לֹא תַהֲיֶה כְּנוֹשׁ"ה, שְׂכּוּחַ מַעֲיָקְרוּ, בַּעֲצַת יִצְרוֹ. הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִשׁוּם אֲפְרוּשִׁי לֹא מִיִּרְאֵת הָעֲנֵשׁ רַק מִיִּרְאֵת הַרוּמָמוֹת וְאֵהֲבָתוֹ יִתְבַּרַךְ, רֵאשׁוֹן לְחֻשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת לְשׁוֹן הַרַע הַשְּׂקוּל כְּעֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת, שְׂפִיכוֹת דָּמִים, וְיֵשׁ לוֹ פְּרוֹת. וְלִשׁוֹן הַרַע הוּא הַמְּדַבֵּר בְּגִנוּת חֲבֵרוֹ אֶפְלוּ אֹמַר אֲמַת, עַל זֶה יְדוּוּ הַדּוּיִם וּפְלָגִי מִים מִי הַמְּרִים יוֹרִידוּ, כִּי הוּא עוֹן חֲמוּר מְאֹד תְּדִיר, וְנִתְגַּדֵּל בְּזֶה הוּא וְרַעֲזוּ וּבְנֵי בֵיתוֹ, אוֹי לְנוּ, אֵהָה עַל נִפְשָׁנוּ.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף שִׁיא-שֵׁב)

חדוש על הפרשה

בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלהיה וכו' - רמזתי בנושא "לראות את פני ה' אלהיה", שתמיד יהיה בין עינינו שעתידין לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ובזה יכוננו מחשבותינו. עוד רמזתי קטב דרושנו "לראות את פני ה' אלהיה", רמז על הצדקה שאזכה ומקבל פני שכינה, כדכתיב "אני בצדק אהיה פני", וכמו שאמרנו ל"ל, וישתדל בצדקה "לראות את פני ה' אלהיה", וזהו "חסד". עוד ישתדל לתקן מדות לזכות לראות פני שכינה, ד-חשמ"ל (חנפנים שקרנים מספרי לשון הרע ליצנים) אינן רואות פני שכינה.

(כסא דוד, דרוש טו)

יום ד

הלכות

א. בערב יום הכפורים גם שיאכל כמצוותו, מורא שמים יהיה חופף עליו. ויזהר למען דעת פרוש סדר עבודה שיאמר ביום הכפורים, כדי להבין הדברים שמוציא מפיו. ויטבל בהכנעה גדולה על כל פנים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רסט)

ב. אור יום הכפורים, יתאמץ באמירת כל נדרי. ויבקש מחילה על אשר פגם באות ברית, ונדריים, ושבויעות, ויכונן שיהא בטל הנדר העליון. ויקרא מאמר התיקונין (דף קמג). הטיף לזה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רע)

מוסר

[ביום הכפורים] חרדה ילבש בתפלותיו בבכיה ולב נשבר, ואף אם נראה בעיניו שעשה איזה דבר בעשורת ימי תשובה, יאמין אמונה שלימה כי הכל כאין לפי עצם חטאתו, וגם כי הוא מעשה קוף בעלמא לפי חסרון ידיעתו באשר פגם, ומעוט השגתו בחכמה האלהית, וגרעון לחו ביראה ודבקות. וכל אשר יבקש, תהיה פונתו גם על בני ביתו, ועל כל מי שהוא משורש נפשו רוחו ונשמתו והקרוב אל שרשו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעא)

חדוש על הפרשה

הקהל את העם וכו' - מצות הקהל היא שהמלך קורא כדתנו פרק ז' דסוטה לא נמצא רמז בתורה, ועין מה שכתב רש"י שם. והרב תוספות יום טוב כתב דכתיב תקרא וקאי ליהושע שהיה מלך. אך יש לגמגם קצת דכתיב "במקום אשר יבחר", ומשמע בבית המקדש, ויהושע לא קרא בבית המקדש. ומדברי החנוך נראה שלא היה תלוי בבית המקדש. וראיתי בסמ"ג (עשין ר"ל) שכתב דדבר זה מהנביאים למדנו, דכתיב ביאש"הו "וישלח המלך ויקרא באזניהם את כל דברי הברית".

(פני דוד)

יום ה

הלכות

א. לא יאמר הוֹדֵי פְעָמִים שְׁלֹשׁ כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים הִקְהָל. וְזוֹ אֲזַהְרָה שְׁמַעְנוּ בְּפֶרֶק כָּל כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ מִרְבָּנוּ הָאֵר"י זצ"ל. וְאֲנִי בְעֵנְיִי סִדְרֹתַי וְהוֹי פְּשׁוּט כּוֹלָל רַב הַדְּבָרִים שְׂאָדָם דֵּשׁ בְּעַקְבֵּי, וְאֲנִי מִתְחִיל לְאוֹמְרוֹ כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהִתְנַדּוֹת, וּבְמִשְׁוֹךְ אֲמִירָתוֹ הִקְהָל אוֹמְרִים כָּל הַיְדוּיִים, וְנִדְפָס בְּמִשְׁמֶרֶת הַטְּהָרָה שְׁסִדְרֹתַי (עין פה אחת סימן י"ט).

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעב)

ב. אחר ערבית יאמר עם הקהל ד' מזמורים הראשונים שבתהלים, פי סודם גדול מאד להנצל מקרי, וטוב שלא לומר שום פסוק או פונה לענין זה, שמה חס ושלוש בהיותו פגום לא יעשו דבריו פרות, ואדרבא יתגרה בו חס ושלוש, לכן יקיים בתוך עמי אנכי יושב, ודי בזה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעג)

מוסד

אם יהיה בחברת בני אדם, יחשב פי רגליו לנחושתיים של היצר הרע הגשו, וכמעט שנפל ביד יצר הרע, פי כמה חלקי דבור אסור הם המדברים, לשון הרע, ליצנות, שקר, חנפה, בזוי בני אדם, גדולות ושבחי עצמם מדעתם והנהגתם וחרפתם, ודברים הנוטים לנבלות הפה, ושבויעת שקר, והזכרת שם שמים לבטלה, ובזוי חכמים, ופקפוק על גזירות חכמינו זכרונם לברכה, וכיוצא. ואם עיני שכל לו יפרש מהם, או לפחות כאלם לא יפתח פיו, אף כי שמיעת דברים הנזכרים אסור גם כן, נקוט מיהא פלגא, וכשיהיה על משמרת, ירגיש בדבריהם וישתדל להתרחק מהם.

(מורה באצבע, סימן ג, סעיף קכד)

חדוש על הפרשה

וְאֲנִי הַסֵּתֶר אֲסֵתִיר פָּנֵי וְכו' - אֶפְשֶׁר לְפָרֵשׁ פְּסוּק הַנִּזְכָּר "וְאֲנִי הַסֵּתֶר" עַל כָּל הַרְעָה נוֹסֵף עַל שְׁלֹשָׁה עֲבֻרוֹת. וְהִטְעַם "כִּי פָנָה אֵל אֱלֹהִים אַחֲרַיִם" וְיִסְבְּרוּ דְעֵבֹדָה זָרָה אֵין לָהּ תְּשׁוּבָה.

(חדרי בטון)

יום ו

הלכות

א. נכון לומר אחר ערבית [של יום כפור] ספר תהלים פלו. ויאמר בין ספר לספר פזמוני שבעה כורתי ברית כמו שאומרים באור הושענא רבה ממש.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעד)

ב. אחר כך אם יכול ללמוד האדרא זוטא. פשתתגבר עליו השנה ביותר, יאמר סדר קריאת שמע בכונה, ובעודו מעטף בטלית גדול ישכב מעטף וגם בקצת בגדיו, ואם יוכל, יהיי רגליו מגלות פשהוא ישן וטוב לו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעה-רעו)

מוסר

כל התפלות והתחנות [של יום פפור], יאמר בלב נשבר באמת ובכונה נכונה

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעה)

חדוש על הפרשה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת - אמרו ז"ל: זו מצות פתיבת ספר תורה. אפשר לומר כי נרמז פתיבת ספר תורה באפן זה "כתבו לכם את השירה" תורה שיש בה שירה האזינו, שם רמז לצרף תמיד אל למוד התורה תוכחות מוסר, כי בזה יתעלה הלמוד מנקה הוא לשבים, והתורה רצויה תורה לשמה, וכמו שבמקום אחר הארכנו בזה.

(פסא רחמים, סופרים פ"א)

פרשת האזינו

יום א

הלכות

א. כארי יקום [ביום פפור] וילמוד תהלים. ואם חושש שפאשר יאמרו הקהל קריאת שמע יעבר זמנה, יאמרנה ביחיד קדם שיתחיל הזמירות בכונה שלימה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעז)

ב. ישתדל לבפות בקריאת ספר תורה בפרשת אחרי מות, ולהצטער על מתת נדב ואביהוא, וטוב לו מאד, כמ"ש בזהר הקדוש (ח"ג נ"ז ע"ב).

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפ)

מוסר

יתאמץ בסדר עבודה להבין מה שמוציא מפיו. ויפנע מאד שבעונותינו חסרנו כל.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רעט)

חדוש על הפרשה

האזינו השמים ואדברה - כתב רבנו הרוקח בכתב יד: "האזינו" גימטריא "החכמה", "השמים ואדברה" גימטריא "תרג"ג". עד כאן לשונו. ואפשר במה שאמרנו בזה הקדש סימנא לזיוגא עילאה "וגם אמנה אחתי בת אבי וגו' ותהי לי לאשה", וזה רמז "האזינו" החכמה שימשך ל"שמים", אז "ואדברה" לשון ראיה מדברת, ומשם נמשכה התורה שבה תרג"ג מצוות. ואם שגיתי האל הטוב יכפר בעדי.

(נחל קדומים)

יום ב

הלכות

א. בתפלת מנחה ונעילה בלשגם שנתש פחו מהתענית ומכל הצער הגדול שנצטער על קצורו בעבודתו יתברך, יאזר חיל, כי השעה דוחקת. ויתעורר ויתאמץ ויתפלל לה' שיעזרהו על דבר כבוד שמו, ויתן לו פח לעמוד על המשמרת, ולא ימנע טוב להולכים בתמים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפא)

ב. בתפלת ערבית ליל מוצאי יום הכפורים ישתדל לאומרה כתקנה ויתאמץ פי ההמון צועקים ורצים. ולכן יתפלל בספר שלא יטרדהו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפב)

מוסר

כאשר יבוא לו התעוררות על עסקי נפשו ועבודת ה', יחזיק בו תכף ומיד, כי היצר הרע מקרר חומו ומבקש להטרידו לכן קדמיה לרשיעא [הקדם את הרשע], אם רחש לבדו דבר טוב, תצרפיהו למעשה, ויתבונן במדותיו מבושה ורחמנות וכיזא, ויעריכם בערף נפשו ועבודת ה', ויבוש מהמלך הרואה ויודע סתרי לבו, וירחם על נפשו ועל אביו ואמו שלא יהיה להם צער בעולם הבא בעבורו. וגמירי (יומא ל"ח ע"ב): הבא ליטהר מסייעין אותו, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים, גם הוא יורה חטאים בדרך חיים.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף שלא)

חדוש על הפרשה

יערף כמטר לקחי תזל כטל - אפשר לפרש במה שפרש בספר "זקן אהרן" (דף צ"ט): "הוי כל צמא לכו למים", דנקט "הוי" דיש טיבותא שהתורה כמים דמוכנת ומזמנת לכל כמים, ומצד אחר "הוי" ואבוי שהיא מצויה ומוכנת כמים ואין עוסקים בה. עין שם. וזה שאמר "יערף כמטר לקחי" שהתורה נמשלה למים מטר שהיא חיים לעולם, "תזל כטל" דלא מעצר, כן התורה מצויה. ומצד אחר נקט "יערף" שהיא לשון הריגה, כמו שאמרנו פרק קמא תעניות, כלומר שמצד שנמשלה למים מטר וטל המצויים, יש "הוי" והריגה למי שיכול לעסק ואינו עוסק, כיון שהיא מצויה כמים.

יום ג

הלכות

א. בבואו לבית [במוצאי פסח], יברך ביד ברפת הלבנה פהגן, כי הצבור הנה הנם ממחרים הרבה. ויותר נכון לברך ברפת הלבנה קדם יום הכפורים מפמה טעמים. ושוב יאכל לשבע נפשו בשמחה רבה והבטחה ברחמיו יתברך. וקדם שישן ללמוד קצת. ואל ישפח אשר פצו שפתיו ולבו שוין לשוב והתמרמר נפשו על העבר, ולכן יפנס בכי טוב לישן מתוך דברי תורה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפג-רפד)

ב. תכף באור מוצאי יום הכפורים טוב להשתדל לעשות איזה דבר בספה, לקיים "וישב ביום ההוא עשו לדרפו שעירה ויעקב נסע סכתה" (בראשית לג, טז-יז). והחכם עיניו בראשו להזמין מערב יום הכפורים איזה דבר, כדי להתחיל באור מוצאי יום הכפורים בתקון הספה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפה)

מוסר

ואני שמעתי מפי מגידי אמת שבזמן הרב הגדול קדוש יאמר לו מלומד בנסים כמהר"ר יוסף קובו זצ"ל כשבתו על פסא מלכותו בשלוניקו, איש אחד צנוע אמרו שהיה לו מגיד ומגלה רזין, והלכו אצלו מגדולי ישראל רבני העיר, המה ראו כן תמהו שהיה אומר סודות ונסתרות, והן קדם לא הוה בר הכי כלל [וקדם לכן לא היה בדרגה זו כלל]. והגיע השמועה להרב הגדול הנז' מפום רבנן, וכה ענם צאו וראו כיצד איש זה מתנהג באכילה ושתיה, והשיבוהו ידענו שהוא אוכל הרבה יותר משאר בני אדם, והשיב הרב הגדול הנז' אם כן אין צריך בדיקה וחפוש, פומיה מחכים עלוהי פי מהסטרטא אחרא, דהקדושה אינו שורה באדם שאוכל הרבה, ואני גוזר ששום אחד לא ילך אצלו, וכך היה דפרשו ממנו ונתגלה דהיה מהסטרטא אחרא.

(שמחת הרגל למוד ג' ד"ה מצה)

חדוש על הפרשה

כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו - פירש רבנו מהרח"ו זצ"ל בדרשותיו פתיבת יד: "כי שם ה' אקרא", שאני מזכיר שם אדני, אתם "הבו גדל לאלהינו", שתאמרו ברוך הוא לשם הנה, וברוך שמו לשם אדני. עד כאן דבריו.

(נחל קדומים)

יום ד

הלכות

א. [יום אחרי פפור] הבקר אור, יקום להתפלל, וישכים לבית הכנסת ויתפלל פהגן, וזה כל פרי להראות בכל עניני העבודה בתורה ותפלה וענוה וצדקה וכיוצא במוצאי יום הכפורים, שהוא מסכים הולך עם אשר עשה בעשורת ימי תשובה ואתמול ביום הכפורים, ודעתו לקיים כל ימי חלדו, וה' עזרו ומגינו.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפו)

ב. יש תדל לקנות ד' מנין ואתרוג משבח, ולפרוע קדם החג, לצאת ידי חובתו אליבא דכולי עלמא, שיקנה ד' מנין בקנין דאורייתא.

(פ"א אחת, סימן כד, סעיף ג)

מוסד

אחר תפלה [של מחרת פפור], יבקש ד' מנין, ולא לחוש במעיי"ה [בכספו] כדי שיהיה לו לולב ואתרוג יפים ומקדריים. וגם אל הסכה ישית עיניו לתקנה פהגן. וישים אל לבו כי הלא לקנות תכשיטין ובגדים לביתו יוציא המעות בשמחה, וישא קל וחמר להוציא מעות בשמחה רבה להיות לו אתרוג מהודר וסכה נאה. ומה יענה אם יהיה ציקני לדבר מצוה שלא לתת לה' ממה שנתן לו, הלא יבוש ויפלים ויהיה חרפת נבל.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רפז)

חדוש על הפרשה

ירכבהו על במתי ארץ - [זאת כתב רבנו על גביר אחד שיסד פולל ללמוד, קלויז בל"א, ואז היה נקרא "הסגר"] הן בה רמז על הגביר השור המשפיל דורש אלהים איש ח"י ז"ל, "ירכבהו על במתי ארץ" חיים ככל צדקו ותיו, "ולאכל תנובת שדי" הוא התלמוד שנקרא "שדה", מה שלומדים תמיד בהסגר אשר יסד, ומזה נמשך לזרעו אשר ממלאים מקומו, "וינקהו דבש" מחמת התורה שמרביצים בהסגר ומשפיעים לכל תלמיד חכם, וזה "מסלע" משנה כמו שאמרו ז"ל (בילקוט), תתחדש שנה מתוקה במשמני מדינה, "ושמן" יאירו בשמן מסבת צדקתם, "מחלמיש צור" הענייים יבשים פחלמיש, ויתגם עליון כשמן לעלא מכל ברכתא. הן יהי רצון.

(פסא דוד דרוש כז)

יום ה

הלכות

א. ערב סכות, יטבל במקוה לקבל שפע משם ע"ב קס"א גימטריא רג"ל. וחיב לטהר עצמו ברגל (ר"ה ט"ז ע"ב).

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף רפח)

ב. אור החג הקדוש ילך לסקכה. ויצוה להביא פסא ומעיל מפאר על גבה לזכר ז' אושפיזין עילאין קדישין, מעין דגמא שעושין ביום המלה פסא לאליהו הנביא זכור לטוב. וכתוב בזהר הקדוש דאי לא מתקנין ליה פסא לא אתי [שאם לא מתקנים לו פסא אינו בא]. זאת היתה להחרדים לדבר ה' להזמין פסא לז' אושפיזין עילאין קדישין. וכל לילה יאמר בפה צח בסכה "עולו אושפיזין" וכו'. ויקדש ויכוין בברכת שהחיינו לפטור גם מצות סכה.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף רפט)

מוסד

ישתדל בסכה בעצמו, ועל כל פנים מוטב שיזהר שלא תהיה עשויה על ידי גוי, ובפרט הסכה.

(כף אחת, סִימָן כד, סְעִיף ב)

חדוש על הפרשה

אני אמת ואחיה מחצתי ואני ארפא - אפטר לומר במה שאמרו ז"ל שבתחית המתים מי שהלך חגר בא חגר וכו', ויקומו בתחית המתים במומן כדי שכל רואיהם יפירום, ואחר זה יתפאו. וזה שאמר "אני אמת ואחיה" בתחית המתים, ואחר שיקומו במומן מחצתי ואני רופאם.

(נחל קדומים)

יום ו

הלכות

א. יכוין באור יום טוב של חג [סכות] לאכל פזית בסכה לשם חובה. ועל כן בכזית המוציא תכף יכוין לצאת י"ח ולקיים מצות אכילת פזית בסכה בלילה הראשון, דילפינן ט"ו ט"ו מחג המצות.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף רצ)

ב. בבקר יאגד הלולב וההדס והערבה בעלי לולב שהכין מערב יום טוב, כי בזה לא שיה דין קשירה. ויברך בסכה, ויעשה הנענועים דרום, צפון, מזרח, מעלה, מטה, מערב. וילך לבית הפנסת שש ושמח בקיום מצוותיו ותברך. ויעשה בהלל עוד ד' פעמים נענועים על דרך שעשה בסכה, בהדו ראשון פעם אחת, באנא ה' הושיעה נא שתי פעמים, ובהדו אחרון פעם אחת. וטוב לעשות ההושענות תכף כמנהג ארץ ישראל תבנה ותפונן, כמו שכתב הרב המג"ן.

(מוֹרָה בְּאַצְבָּע, סִימָן ט, סְעִיף רצא-רצג)

מוסד

בימי החג לא יסיר מורא שמים מעליו, וחס ושלום לשמח שמחה שאינה של מצוה, ויזכר כל אשר טרח בעשרת ימי תשובה, ועוד כי יום הולשענא רבה לקראתו ועדן הוא בספק.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רצה)

חדוש על הפרשה

ובדבר הזה תאריכו ימים - לפי פשוטו אפטר לומר במה שאמרנו פתח פומך קרי כי היכי דתורין חיי, וכתיב "כי חיים הם למוציאם בפה, וזה שאמר "ובדבר הזה" אשר תדברו, "תאריכו ימים", דצריך לדבר בדברי תורה כמדובר.

(פני דוד)

פרשת וזאת הברכה

יום א

הלכות

א. יזהר לישב בספה בשמחה לקיים מצוותיו ותברך וגילו ברעדה. וישתדל לתת לעניים מסעודתו, כי מלבד דבכל יום טוב חובה לתת מאכל לעני, נוסף גם הוא לכבוד האושפיזין, ואם לאו, גדול עונו כמ"ש בזהר הקדוש (ח"ג קד).

(כף אחת, סימן כד, סעיף ד)

ב. ויזהר שלא לטעם כלל ולא לשתות אפלו מים חוץ לספה.

(מורה באצבע, סימן ט, סעיף רצד)

מוסד

הל המועד, מצוה לכבדו באכילה ושתיה, ואם לאו חס ושלום מבזה את המועדות, כמו שאמר זכרונם לברכה.

(כף אחת, סימן כד, סעיף ה)

חדוש על הפרשה

משה איש האלהים - ראשי תבואת מאה, שכוון להמשיך ממאה ברכות. "משה איש האלהים", סופי תבואת "משה", כי הגואל ראשון הוא גואל אחרון.

יום ב

הלכות

א. כְּשֶׁעוֹלָה לְקָרוֹת בְּסֵפֶר תּוֹרָה, יֵשׁ אוֹמְרִים "ה' עִמָּכֶם", וְאֵינָן מְזַכְּרִין אֶת הַשֵּׁם בְּפְרוּשׁ, לְפִי דְבַרֵי הַזּוּה"ק דְּאֵין לְהַזְכִּיר ה', אֶלָּא עַל מְלָה. וּמֵאֵי דְכָתִיב "וְהִנֵּה בַעַז בָּא מִבֵּית לַחֵם וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם", יֵשׁ לֵישֵׁב, כִּמ"ש אֲנִי הִדַּל בְּרִישׁ נַחַל קְדוּמִים בִּס"ד.

(תורת השלמים סימן כב אות ו)

ב. יִזְהַר מְאֹד לֹמֵר לִזְמַר בְּרָכוֹ וְהַבְּרָכוֹת בְּקוֹל רָם. וְאִם בִּרְךָ בְּלֶחֶשׁ, יִכּוֹלֵן הַצְּבוּר לַעֲנוֹת אָמוֹן.

(לדוד אמת סימן ו אות ס)

מוסר

אם יֵשׁ לוֹ לֵב, לֹא יוֹצִיא הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁל חַל הַמּוֹעֵד בְּשִׁחּוֹק וְהַבְּלִים. וְכֵן גַּם כִּי עֲדִין הוֹשֵׁעַנָּא רַבָּה וְשִׁמְחַת הַתּוֹרָה לְפָנָיו שֶׁהֵם יָמֵי דִין כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה, וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ מִפְּרֵשׁ יוֹתֵר.

(פך אחת, סימן כד, סעיף ו)

חדוש על הפרשה

מִשְׁפָּטֶיךָ לֵיעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ - רְאֵשֵׁי תַבּוֹת "מְלוֹ", רִמְזוּ שְׁמֵלוֹ בְּנִיחָם בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה, וְכִדְכָתִיב "וּבְרִיתְךָ יִנְצְרוּ".

(חומת אֶנְךָ)

יום ג

הלכות

א. [כְּשֶׁעוֹלָה לְתוֹרָה] בְּשִׁעַת הַבְּרָכָה, יֵאָחַז בְּב' יָדָיו בִּירֵיעוֹת הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַל יְדֵי הַמִּפָּה, וְאַחַר הַבְּרָכָה יִסְלַק יָדוֹ הַשְּׂמֵאלִית.

(לדוד אמת סימן ו אות נה)

ב. הַסֵּפֶר תּוֹרָה יִהְיֶה פְּתוּחַ לְגַמְרֵי בְּשִׁעַת הַבְּרָכָה, וְהָעוֹלָה יִהְיֶה פָּנָיו נֶגֶד הַסֵּפֶר תּוֹרָה, וְלֹא יִסְתַּכֵּל בְּשִׁעַת הַבְּרָכָה בְּפֶתֶב אֶלָּא בַחֲוִין.

(לדוד אמת סימן ו אות עו)

מוסר

לעיני כל ישראל נראה בעליל, ונתנה תקף קדשת החג הקדוש הזה [ספוח], מקף חומה ממצותו יתברך, אשר סבבוהו פתרוהו נהרי"ם יאוריהם על נהרות המושכין, אורים גדולי"ם, ומקיפים על ידי ישיבת ספה ונטילת לולב ונענועיו והקפות התבה והושענא רבא, ועד אחרון משיכה דאורייתא שמחת תורה. ובכל דבר קטן וגדול, כמה וכמה טעמים נכנסו לפרדס. פשטן של דברים, וכל רומז בם, נפקא מנה לדרשא עלה בכפשי, וספרין פתיחין, ולא בא הכתוב"ב פה אלא להעיר אע"פ דרף מוסר.

(לב דוד פרק לב)

חדוש על הפרשה

שמח זבולן בצאתה ויששכר באהליה - אפ"ש לפרש דהמשתתף עם תלמיד חכם הן בעודנו חי ואף כי אחרי מותו הוא צנה שיפרנסוהו מנכסיו, גדול מאד שזכו, כי כל התורה שלומד החכם אחר פטירתו הנה שזכו אתו, ונמצא דאף אחרי פטירתו הוא מרויח כמה מצוות ותלמוד תורה. ועל בחינה זו אפ"ש לפרש "שמח זבולן בצאתה" מהעולם הזה, כי אף שאתה בקבר שאין שם מצוות ולמוד, אתה נתעלית, כי "יששכר באהליה" הוא נשען עליה, וביית המדרש שלו שלף יקרא, כאלו אתה עוסק בתורה אחרי פטירתך, והיא שמחה גדולה.

(פני דוד)

יום ד

הלכות

א. מנהג הקדמונים לכרע בברכת התורה.

(לדוד אמת סימן ו אות נו)

ב. יש מי שכתב דהצבור יעמדו בשעה שהקורא אומר ברכו וברכות התורה, ואין המנהג כן.

(לדוד אמת סימן ז אות ד)

מוסר

אור הושענא רבה, ישתדל מאד ללמוד כל הלילה התקון הנהוג, והכל הולך אחר החתום, והוא גמר דין האדם, ובשמני עצרת מסירת הפתקין. אי לזאת, ליל הושענא רבה והיום, לו בלח וגבר איש לעבד את בוראו, ולשוב בתשובה פדת מה לעשות, וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

(כף אחת, סימן כד, סעיף ז)

חדוש על הפרשה

שִׁמַח זְבוּלוֹן בְּצִאתָהּ - לְמַלְחָמָה, כְּמוֹ שֶׁתִּרְגַּם אוֹנְקְלוֹס, שִׁמַח שֶׁאֵתָּה נּוֹצֵחַ, שִׁהְרִי "יִשְׁשַׁכֵּר בְּאֵהָלֶיךָ" - עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ בְּפֶרֶק קִמָּא דְּמִכּוֹת: עוֹמְדוֹת הָיוּ רְגִלֵינוּ - בְּמַלְחָמָה - בְּשַׁעֲרֵים הַמְצוּיָנִים בַּהֲלָכָה וְכו'.

(חומת אֶנְף)

יום ה'

הלכות

א. טְעָה וּבִרְךָ רֵאשׁוֹנָה "אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת", אִם לֹא סִיִּים, יֹאמֵר "אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ", וְלֹא יֹאמֵר עוֹד "בְּרוּךְ אַתָּה ה'", וְאִם סִיִּים, יֹאמֵר "אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ" בְּאַחֲרוֹנָה כִּנְ"ל, אִף עַל גַּב דִּישׁ חוֹלְקִין כְּמִבּוֹאֵר בְּאֵלֶיךָ רַבֵּה (סִימָן ק"מ).

(לְדוֹד אֱמֶת סִימָן ו אוֹת נז)

ב. טְעָה אֶפְלוּ בְּדִקְדוּק א' מֵאוֹתִיּוֹת, אִף שֶׁאֵינוֹ מְשַׁתַּנֵּה הָעֲנִין, מְחִזְרִין אוֹתוֹ. וּמִיֵּהוּ בְּדִקְדוּק טְעָמִים אוֹ נִקְדוּת, בְּדָבָר שֶׁאֵינָה מְשַׁתַּנֵּה הָעֲנִין אֵין מְחִזְרִין אוֹתוֹ, אֲבָל גּוֹעֲרִין בּוֹ.

(לְדוֹד אֱמֶת סִימָן ז אוֹת א)

מוסר

וְכִבֵּר מְרַגְּלָא בְּפּוּמִי, כִּי אֲמָנוּתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע לְעוֹר פְּקָחִים, וְנִטַּל מְאוֹר עֵינָיו שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא יִרְאֶה בְּטוֹב, וְכִלְפֵי לֵיִיא, נוֹתֵן לוֹ כַּח הָרֵאוֹת לְרֵאוֹת קִנְיִינֵי הָעוֹלָם וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם בְּאֵכִילָה וּמִלְבוּשׁ וְיִהְיֶה סִתְפַל בְּעֵרִיּוֹת וְכִיּוֹצֵא, וְזוֹ הִיא סוּמַת עֵין, שֶׁלֹּא יִרְאֶה בְּמִיתַת בַּחוּרִים, וּבְמִשְׁפָּט כָּל יְסוּרֵי עוֹלָם, וּמְרַבֵּים חוֹלָאִים רָעִים, וְאֵין פֶּחַד אֱלֻקִּים לְנַגֵּד עֵינָיו.

(לְב דוֹד פֶּרֶק י"ג)

חדוש על הפרשה

וּלְנִפְתָּלִי אָמַר נִפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן וּמִלֵּא בְּרֶכֶת ה' וְכו' - אֶפְשָׁר לוֹמַר לְפִי פְּשׁוּטוֹ, דִּישׁ לָךְ אָדָם שִׁמַּח בְּחֻלְקוֹ אִף שֶׁחֲסַד מִכְּמָה טוֹבוֹת, נִרְאֶה בְּעֵנֵינוּ כְּאֵלוֹ יֵשׁ לוֹ כֹּל, וְלָזֶה אַחַר שֶׁאֲמַר "נִפְתָּלִי שְׁבַע רְצוֹן", הַשּׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע יִסְבֵּר שֶׁהִיא לְנִפְתָּלִי מִדָּה טוֹבָה שֶׁהִיא שִׁמַּח בְּחֻלְקוֹ, וְלִפִּי הָאֱמֶת הוּא חֲסַד מִכְּמָה טוֹבוֹת, לָכֵן אָמַר "וּמִלֵּא בְּרֶכֶת ה'", לוֹמַר שֶׁבְּאֱמֶת הִיא מִלֵּא כָּל טוֹב וְהִיא שְׁבַע רְצוֹן בְּאֱמֶתוֹת.

(רֵאשׁ דוֹד)

יום ו

הלכות

א. אם אין מי שיודע לקרות בדקדוק ובטעמים, אפלי הכי יקראו בתורה בברכה, והינו שאינו טועה בטעות שמשתנה הענין, אבל אם יטעה בטעות שמשתנה הענין כגון זכר - זכר, ואין שם יודע להחזירו, אין מברכין בתורה שם, ואין מפטירין בנביא. כל תבה שהיא קרי וכתוב, מחזירין אותו, ואם מסרב מנדין אותו ומורידין אותו.

(לדוד אמת סימן ז אות א-ב)

ב. אין נכון להעמיד אצל הש"ץ אחד קורא בחמש בטעמים בקול רם והש"ץ קורא אחריו, ובלחש מתר לומר הטעמים. אין הש"ץ רשאי לקרות בתורה, עד שיכלה אמן מפי הצבור, ואפלו יש מכנינים ומאריכין באמו, צריך להמתין עליהם, וצריך להמתין על כל העונים, והכא לא סגי ברב עונים.

(לדוד אמת סימן ז אות ו-ז)

מוסר

"לא יהיה לך אלהים אחרים" וגו'. מה מאד בושה וכלימה, למי שהוא כועס, שהוא כעובד עכו"ם, ואם זורק בחמתו איזו דבר, הוי כמקריב קרבן לע"א כמו שאמרו ז"ל, וטורף נפשו עושה אותה טריפה, כמ"ש רבנו הא"ל ז"ל. ושותה סתם יינם, הוא סעיף מעכו"ם. מעלים עיניו מן הצדקה, הוא כעובד עכו"ם.

(לב דוד פרק י"ט)

חדוש על הפרשה

מענה אלהי קדם וכו' - רבנו בחיי זצ"ל פירש דאמר "מענה" ולא "מעון", להורות בתוספת ה' שהוא דין, ופירש לדרפו דרף הקדש, וממנו נלקח לדרבנו. והפנה "מענה אלהי קדם" אף ביושב בדין, מפל מקום "ומתחת זרעות עולם" שהם הצדיקים הנמשלים לזרעות, ועל ידי תפלתם "ויגרש מפניו אויב" המקטרג אשר בשמים, דמתרבה השפיע ומדת רחמים, ונדחה המקטרג, ועל ידי זה "ויאמר השמד" לצרי ישראל אשר מתחת בעולם הזה.

(פני דוד)